

- 2 (5-6)

ANONIMISZCZNA
Kopota

DZIENNIK URZĘDOWY

OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO.

Nr. 5 (1)

Wilno, 26 marca

1923 r.

TREŚĆ. Część urzędowa:

- 57) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 listopada 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publ. szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem na Ziemię Wileńską.
- 58) Dekret o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publ. szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.
- 59) Okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wyjaśnienia do dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli szkół powszechnych.
- 60) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 listopada 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem na Ziemię Wileńską.
- 61) Dekret o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem.

wpis. N=489

- 62) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 13 listopada 1922 r. w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publ. szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych na Ziemię Wileńską.
- 63) Ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publ. szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych.
- 64) Rozporządzenie Rady Ministrów o dodatkach za wysługę lat, względnie trzechlecia, za studja wyższe i dodatku drożyznianym do płacy zasadniczej funkcyjnarjuszów państwowych.
- 65) Dekret z dn. 7 lutego 1919 r. o obowiązku szkolnym.
- 66) Okólnik Min. W. R. i O. P. z dn. 12 kwietnia 1919 r. w sprawie egzaminów ze szkoły powszechnej dla eksternów.
- 67) Ustawa z dnia 26 września 1922 r. dotycząca kwalifikacji zawodowej do nauczania w szkołach średnich ogólnie-kształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.
- 68) Okólnik M. W. R. i O. P. do Zarządów i Dyrekcji prywatnych szkół średnich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
- 69) Okólnik M. W. R. i O. P. z dnia 10 października 1922 r. w sprawie wynagrodzenia lekarzy i dentyistów szkolnych kontraktowych.

C Z Ę Ś Ć U R Z Ę D O W A**57.****ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 20 listopada 22 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem na Ziemię Wileńską.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1922 r. o objęciu władzy państwowej nad Ziemią Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 213) zarządza się co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą dekretu z dnia 7-go lutego 1919 roku o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem (Dz. P. P. P. Nr. 14, pozycja 187), zatwierdzonego ustawą z dnia 21 lipca 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 63, poz. 374) rozciąga się na powiaty: wileński,

oszmiański, święciański, trocki, brasławski, dziśnieński, duniłowiczowski i wilejski.

§ 2. Na okres czasu do wydania przepisów o samorządzie szkolnym w odniesieniu do obszaru wymienionego w § 1 niniejszego rozporządzenia utworzone zostaną w każdym powiecie powiatowe Urzędy Dyscyplinarne dla nauczycieli szkół powszechnych, składające się z 5 członków.

Z tej liczby:

- a) dwóch członków i dwóch zastępców wybiera sejmik powiatowy;
- b) dwóch nauczycieli i dwóch zastępców wybiera konferencja powiatowa nauczycieli publicznych szkół powszechnych; konferencja powiatowa nauczycieli wyznacza pierwszego i drugiego zastępcę, przyczem pierwszym zastępcą jest ten, który przy wyborach otrzymał większą liczbę głosów;
- c) jednego sędziego, jako członka, i jednego, jako zastępcę, deleguje Prezes Sądu Okręgowego.

Mandaty członków Urzędu Dyscyplinarnego i ich zastępców trwają (3) trzy lata. Instancją odwoławczą dla tych Urzędów będzie Wyższy Urząd Dyscyplinarny przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Dz. U. R. P. z dnia 4 grudnia 1922 r. Nr. 105 poz. 972).

Prezydent Ministrów
(—) *Juljan Nowak.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Kumaniecki.*

Minister Sprawiedliwości
(—) *W. Makowski.*

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *A. Kamiński.*

58.

D E K R E T

o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.

I. Przepisy ogólne.

Art. 1. Względem nauczycieli stałych, których postępowanie jest niewłaściwe lub zachowanie się w szkole czy poza szkołą uchybia obowiązkom służbowym albo uwłacza godności i powadze stanu nauczycielskiego, mogą być stosowane bądź kary porządkowe, wymierzone przez inspektora szkolnego okręgowego, bądź dyscyplinarne, wymierzone przez Urzędy Dyscyplinarne (U. D.).

Wyroki, skazujące na kary dyscyplinarne, są wciągane do odpowiedzialnych akt służbowych nauczycieli.

Art. 2. Przypadki, w których Urzędy Dyscyplinarne napotykają jakiegokolwiek trudności w trybie postępowania, należy rozstrzygać, zestawiając przepisy niniejsze z przepisami ustawy postępowania sądowego karnego.

II. O karze porządkowej.

Art. 3. Za wykroczenia niniejszej wagi nauczyciele stali ulegają karze porządkowej wypomnienia.

Art. 4. Przed nałożeniem kary porządkowej inspektor okręgowy winien dać nauczycielowi możność wytłumaczenia się ustnie lub na piśmie.

Kara porządkowa jest wymierzana na piśmie z podaniem powodów nałożenia.

III. O karach dyscyplinarnych.

Art. 5. Karami dyscyplinarnymi są:

- a) nagana;
- b) przeniesienie na inne, mające być wyznaczonem przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego miejsce służbowe za zwrotem lub bez zwrotu kosztów przeniesienia;
- c) wstrzymanie na okres, nie dłuższy od trzech lat, biegu czasu, uprawniającego do otrzymania dodatków służbowych;
- d) przeniesienie przymusowe w stan spoczynku z zachowaniem praw emerytalnych w stosunku do lat rzeczywiście wysłużonych;
- e) złożenie z urzędu z pozbawieniem prawa nauczania w szkołach publicznych i prywatnych.

Urząd Dyscyplinarny, wymierzając kary, wymienione w ustępach a), b) i c) może, jako karę dodatkową wymierzyć karę odjęcia kierownictwa szkołą.

Art. 6. Gdy nauczyciel, który popełnił wykroczenie, podlegające ukaraniu w drodze dyscyplinarnej z ustępów a), b), c) i d) artykułu 5, zasługuje na szczególne względy wobec okoliczności i pobudek czynu oraz wobec swej poprzedniej nieskazitelnej pracy zawodowej, Urząd Dyscyplinarny mocen jest orzekając winę oskarżonego, kary nie wymierzać.

Gdyby jednak w przeciągu lat trzech od daty zapadnięcia orzeczenia nauczyciel został uznany w drodze dyscyplinarnej winnym nowego uchybienia, ulega karze o stopień wyższej od wymierzonej za powtórne przewinienie.

IV. O Urzędach Dyscyplinarnych.

Art. 7. Sprawy dyscyplinarne stałych nauczycieli powszechnych szkół publicznych rozstrzygają:

- 1) Urzędy Dyscyplinarne przy radach szkolnych okręgowych, jako pierwsza instancja i 2) Wyższy Urząd przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako instancja odwoławcza dla orzeczeń Urzędów Dyscyplinarnych przy radach szkolnych okręgowych.

Art. 8. Urząd Dyscyplinarny przy radzie szkolnej okręgowej składa się z pięciu członków. Z tej liczby:

- a) trzech członków i dwóch zastępców wybiera z pośród swego grona rada szkolna okręgowa, przyczem jednym z trzech wybranych winien być nauczyciel;
- b) jednego nauczyciela i dwóch zastępców wybiera konferencja okręgowa nauczycieli publicznych szkół powszechnych, konferencja okręgowa nauczycieli wyznacza pierwszego i drugiego zastępcę, przyczem pierwszym zastępcą jest ten, który przy wyborach otrzymał większą liczbę głosów;
- c) jednego sędziego państwowego jako członka i jednego jako zastępcę, deleguje Prezes Sądu Okręgowego.

Mandaty członków U. D. i ich zastępców trwają trzy lata.

Art. 9. Przewodniczącym U. D. jest sędzia państwowy, sekretarzem — wybierany dla każdej sprawy jeden z jego członków.

Art. 10. Oskarżony nauczyciel może wyłączyć jednego członka U. D. z wyjątkiem sędziego państwowego. Chcąc z tego prawa skorzystać, oskarżony winien, po otrzymaniu zawiadomienia o terminie rozprawy i listy członków Urzędu oraz ich zastępców, w przeciągu trzech dni podać przewodniczącemu nazwisko wyłączonego członka. Nauczyciel, wyłączając członka U. D. nie jest obowiązany do podawania motywów wyłączenia.

Art. 11. Członek U. D., przeciwko któremu zostało wdrożone postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, nie może pełnić funkcji członka Urzędu; jeżeli postępowanie skończy się orzeczeniem karnym, traci on swój mandat.

Art. 12. Członek U. D. nauczyciel, który przestaje pełnić funkcje nauczycielskie lub też przechodzi na służbę do innego okręgu, traci swoje pełnomocnictwa; zastępca jego pełni funkcje członka U. D. do końca kadencji.

Art. 13. Do odbycia rozprawy potrzebny jest pełny komplet członków urzędu. Orzeczenia zapadają prostą większością głosów. Orzeczenie, skazujące na karę, przewidzianą w ustępie e) art. 5, wymaga większości $\frac{4}{5}$ głosów.

Art. 14. Zamiejscowi członkowie U. D. otrzymują djety i zwrot kosztów podróży.

Art. 15. Rzecznikiem dyscyplinarnym przy U. D. jest inspektor szkolny okręgowy.

Art. 16. Oskarżonego może bronić w U. D. adwokat, obrońca sądowy lub każdy nauczyciel, o ile wyrazi na to swą zgodę. Nie może jednak nauczyciel przyjmować wynagrodzenia. O ile obrońcą jest nauczyciel szkoły publicznej, winien obwiniony wnieść podanie na 7 dni przed rozprawą do inspektora okręgowego o udzielenie swemu obrońcy niezbędного urlopu.

Art. 17. U. D. może zażądać osobistego stawienia się oskarżonego na rozprawę. Niestawienie się oskarżonego nie wstrzymuje postępowania.

Art. 18. Wyższy Urząd Dyscyplinarny przy Ministerstwie W. R. i O. P. (W. U. D.) składa się z pięciu członków.

Z tej liczby:

- a) czterech członków i dwóch zastępców powołuje Minister W. R. i O. P. z pośród dziesięciu kandydatów, przedstawionych przez Radę Oświecenia Publicznego; z pomiędzy członków, powołanych przez ministra, dwaj członkowie i jeden zastępca winni być nauczycielami szkół powszechnych;
- b) jednego sędziego apelacyjnego w charakterze członka i jednego w charakterze zastępcy, delegowanych przez Ministra Sprawiedliwości.

Mandaty członków W. U. D. i ich zastępców trwają trzy lata.

Art. 19. Przewodniczącym W. U. D. jest sędzia państwowy, sekretarzem—urzędnik Ministerstwa W. R. i O. P.

Art. 20. Rzecznikiem dyscyplinarnym przy W. U. D. jest właściwy inspektor krajowy przy Ministerstwie W. R. i O. P.

Art. 21. W. U. D. pełni swoje funkcje w składzie pięciu członków.

Art. 22. W razie ustąpienia, choroby lub wyjazdu członka urzędu na miejsce jego wchodzi właściwy zastępca.

V. Postępowanie dyscyplinarne w urzędach dyscyplinarnych przy radach szkolnych okręgowych.

Art. 23. Inspektor szkolny okręgowy po przeprowadzeniu dochodzenia, protokólnie stwierdzonego celem ustalenia stanu rzeczy, o ile uważa, że zachodzi wykroczenie, ulegające ukaraniu dyscyplinarnemu, przedkłada kopje swoich wniosków sędziemu przewodniczącemu w U. D., który ustala termin rozprawy tak obliczony, aby oskarżony mógł skorzystać z przysługującego mu prawa wyłączenia w myśl art. 10 niniejszych przepisów. Na termin ustalony sędzią—przewodniczącą zwołuje członków U. D.

Art. 24. Jeżeli U. D. na posiedzeniu uzna potrzebę przeprowadzenia śledztwa dodatkowego, w takim razie deleguje do przeprowadzenia śledztwa jednego ze swoich członków w charakterze komisarza śledczego.

W razie nie odzownej potrzeby może komisarz śledczy zwracać się o pomoc do odpowiednich władz sądowych lub administracyjnych. W szczególności komisarz za zgodą przewodniczącego U. D. może prosić sąd właściwy o przesłuchanie świadków pod przysięgą.

Art. 25. Po ukończeniu śledztwa komisarz składa przewodniczącemu U. D. protokół dokonanych czynności oraz ewentualnie dokumenty. Przewodniczący zwołuje U. D. na nowy termin, o którym zawiadamia oskarżonego.

Art. 26. Czynność komisarza nie tamuje udziału jego w rozprawie głównej w charakterze członka U. D.

Art. 27. Rozprawa odbywa się przy drzwiach zamkniętych; na posiedzeniu mogą być obecni przedstawiciele Ministerstwa W.R. i O.P.

Art. 28. Rozprawę rozpoczyna przewodniczący urzędu od przedstawienia stanu rzeczy i istoty oskarżenia, przesłuchuje oskarżonego nauczyciela, odczytuje protokoły dochodzeń, przesłuchuje, o ile potrzeba świadków i rzeczoznawców, poczem następują wnioski rzecznika dyscyplinarnego co do natury, stopnia winy i kary, wreszcie obrona oskarżonego i jego obrońcy. Po replikach oskarżonemu przysługuje głos ostatni.

Art. 29. W sprawach bardziej zawiłych Urząd Dyscyplinarny może na tem samym posiedzeniu ogłosić tylko sentencję wyroku. Wyrok winien być podpisany przez wszystkich członków urzędu. Orzeczenie w redakcji motywowanej przez sędziego przewodniczącego sporządzonej, w odpisach przesyła przewodniczący urzędu rzecznikowi dyscyplinarnemu oraz w drodze służbowej obwinionemu nauczycielowi, nie później jak w przeciągu dni 14 po zapadnięciu wyroku. Orzeczenie winno zawierać: 1) datę wydania wyroku, 2) imię nazwisko i stanowisko oskarżonego, 3) motywy, na których oparto wyrok, 4) treść wyroku ze wskazaniem ustawy, na której podstawie został wydany. Wyrok motywowany i kopję podpisują przewodniczący i sekretarz.

Art. 30. Protokół rozprawy winien zawierać: datę, nazwisko obecnych członków U. D., zeznania i dowody stron, wymiar kary i wzmiankę, że tryb zaskarżenia był wyjaśniony. Protokół podpisują: przewodniczący i sekretarz.

Art. 31. Rozprawa i wydanie wyroku winny się odbywać w miarę możliwości na jednym posiedzeniu.

Art. 32. Jeżeli oskarżony i jego pełnomocnik nie stawia się na rozprawę w terminie wyznaczonym bez przyczyny usprawiedliwionej U. D. może wydać wyrok zaoczny, przeciwko któremu jest tylko droga odwołania.

Art. 33. Akta sprawy przy wyrokach ostatecznych, niezaskarżonych uniewinniających lub w razie umorzenia postępowania U. D. przesyła inspektorowi okręgowemu do archiwum.

VI. Postępowanie odwoławcze.

Art. 34. Przeciwko wyrokowi U. D. przy radzie szkolnej okręgowej może być wniesione odwołanie do Wyższego Urzędu Dyscyplinarnego przy Ministerstwie W. R. i O. P. Odwołanie ze strony oskarżonego jest wykluczone, jeżeli U. D. pierwszej instancji nałożył karę wymienioną w ustępach a) i b) art. 5.

Art. 35. Odwołanie wnieść mogą: 1) oskarżony nauczyciel lub jego pełnomocnik, 2) w razie śmierci obwinionego przed uprawomocnieniem orzeczenia osoby po nim pozostałe, a dotknięte przez orzeczenie na czci lub w swych roszczeniach o zaopatrzenie. Rzecznik dyscyplinarny może wnosić zażalenie na wszystkie wyroki, które nie są zgodne z jego wnioskami.

Art. 36. Odwołanie wnosi się na ręce przewodniczącego U. D. w przeciągu dni 14, licząc od dnia następnego po otrzymaniu przez oskarżonego odpisu orzeczenia.

Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie wyroku.

Art. 37. Akta sprawy wraz z odwołaniem przesyła U. D. inspektorowi okręgowemu, który w przeciągu dni 14 po otrzymaniu winien przesłać do Ministerstwa W. R. i O. P.

Art. 38. Wyższy Urząd Dyscyplinarny po otrzymaniu akt sprawy z Ministerstwa W. R. i O. P. ustala termin rozprawy, wzywa pozostałych członków W. U. D. i zawiadamia o nim rzecznika dyscyplinarnego przy drugiej instancji oraz oskarżonego.

Art. 39. W. U. D. może zatwierdzić wyrok pierwszej instancji, zmienić go lub postępowanie umorzyć.

Art. 40. Przepisy zawarte w artykułach 10, 13, 14, 16, 17, 24-31 oraz w pierwszej części art. 32 stosują się i do postępowania w W. U. D.

Art. 41. Wyroki W. U. D. są ostateczne i zaskarżeniu nie ulegają.

Art. 42. Akta sprawy przesyła z oryginałem orzeczenia przewodniczący W. U. D. do Ministerstwa W. R. i O. P.

VI. Zawieszenie w służbie.

Art. 43. Inspektor okręgowy, wytaczając dochodzenie dyscyplinarne, może zawiesić nauczyciela w służbie, jeżeli uważa, że dalsze pełnienie przez niego czynności nauczycielskich nie zgadza się z dobrem służby. To samo prawo przysługuje U. D. przy radach szkolnych okręgowych i W. U. D. w ciągu postępowania dyscyplinarnego.

Art. 44. Na decyzję inspektora szkolnego okręgowego w sprawie zawieszenia w służbie służy poszkodowanemu nauczycielowi skarga do Ministra W. R. i O. P. skarga nie wstrzymuje decyzji inspektora okręgowego.

Art. 45. Następstwem zawieszenia w służbie jest zmniejszenie poborów nauczyciela do 2/3.

Art. 46. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne nie zakończy się złożeniem z urzędu lub przymusowem przeniesieniem w stan spoczynku, nauczycielowi zwracają się zatrzymane pobory.

VIII. Rehabilitacja

Art. 47. Jeżeli w ciągu dwóch lat po odciernieniu kary dyscyplinarnej, przewidzianej w ustępach a), b) i c) art. 5, nauczyciel pełni swoje obowiązki wzorowo, Minister W. R. i O. P. może na wniosek inspektora okręgowego uznać skazanego nauczyciela za rehabilitowanego. Odnośne decyzja Ministra wpisuje się do akt służbowych nauczyciela. Następstwem rehabilitacji jest umorzenie skutków kary z wyjątkiem skutków pieniężnych.

IX. Stosunek postępowania dyscyplinarnego do postępowania karno-sądowego.

Art. 48. Jeżeli zarzucone nauczycielowi uchybienie winno być ścigane karno-sądownie, inspektor okręgowy zawiadamia prokuratora. W takim wypadku postępowanie dyscyplinarne wstrzymuje się.

Art. 49. Sądy karne zawiadamiają inspektora okręgowego o wdrożeniu przeciwko nauczycielowi postępowania karno sądowego, o aresztowaniu oraz o zakończeniu postępowania z podaniem odpisu motywowanego wyroku.

Art. 50. Jeżeli zapadnie w sądzie karnym wyrok, pociągający za sobą utratę urzędu, inspektor okręgowy nauczyciela wydali bez zarządzenia postępowania dyscyplinarnego i o powyższem zawiadomi Ministerstwo W. R. i O. P.

Art. 51. U. D. przy radzie szkolnej okręgowej nie może rozstrzygać spraw, toczących się w sądzie karnym przed ogłoszeniem wyroku sądowego.

Art. 52. Jeżeli wyrok karno-sądowy jest uniewinniający lub nie pociąga za sobą utraty urzędu, inspektor okręgowy zwraca się do sądu o udzielenie akt, czego sąd odmówić nie może, i stawia wnioski o wytoczenie lub zaniechanie postępowania dyscyplinarnego w drodze właściwej.

(Dz. P. P. P. z dn. 8 lutego 1919 r. Nr. 14. poz. 187).

Naczelnik Państwa: (—) *J. Piłsudski*

Prezydent Ministrów: (—) *I. J. Paderewski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: (—) *Jan Łukasiewicz.*

U S T A W A

z dnia 21 lipca 1919 r.

o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i o postępowaniu dyscyplinarnem.

Art. 1. Dekret z dnia 7 lutego 1919 roku (Dzien. Praw. Nr. 14 z dnia 8 lutego 1919 r.) zatwierdza się.

Art. 2. Przepisy tej ustawy obowiązują na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z zastrzeżeniem, że postanowienia art. 2-go tej ustawy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Dz. P. P. P. z dnia 5 sierpnia 1919. r, Nr. 63 poz. 374).

Marszałek: (—) *Trąmpczyński*

Prezydent Ministrów: (—) *w. z. S. Wojciechowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: (—) *Jan Łukasiewicz*

O K Ó L N I K

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Inspektorów Szkolnych i Przewodniczących Urzędów dyscyplinarnych przy Radach Szkolnych powiatowych w sprawie wyjaśnienia do dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli szkół powszechnych.

Na podstawie opinii Wyższego Urzędu Dyscyplinarnego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, co następuje:

1) Jeżeli Urząd dyscyplinarny nie znajduje dostatecznych podstaw do wyznaczenia merytorycznej rozprawy dyscyplinarnej, może postępowanie dyscyplinarne umorzyć i zwrócić akta Inspektorowi szkolnemu, który może wtedy udzielić nauczycielowi porządkowej kary wypomnienia, jeżeli uzna karę taką za wskazaną. Rzecznik dyscyplinarny może jednak także zaskarżyć taką decyzję w trybie i terminie, wskazanym w art. 36 Dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 14 poz. 187) do Wyższego Urzędu Dyscyplinarnego, który albo decyzję Urzędu Dyscyplinarnego zatwierdza, albo też uchyla i zwraca akta Urzędowi Dyscyplinarnemu pierwszej instancji do merytorycznego rozpoznania.

2) Zły stan nauki i nieprzygotowanie się nauczyciela do lekcji może być przedmiotem postępowania dyscyplinarnego jako uchybienie obowiązkom służbowym, wymienionym w art. 1 Dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej.

3) Nie istnieje żadna zasada prawna, na podstawie której Urzędy Dyscyplinarne mogłyby zasądzać nauczycieli na ponoszenie kosztów postępowania dyscyplinarnego. Jeżeli zdarzyło się więc, że Urząd Dyscyplinarny zasądził już nauczycieli na ponoszenie kosztów postępowania dyscyplinarnego, nie należy ściągać od nauczycieli zasądzonych kwot.

4) Inspektora Szkolnego może zastępować jako rzecznika dyscyplinarnego w Urzędzie Dyscyplinarnym tylko jego zastępca w urzędowaniu, a nie inna osoba np. członek Rady Szkolnej Powiatowej. Jedynie w bardzo nagłych wypadkach może Inspektor Szkolny jednego powiatu upoważnić Inspektora Szkolnego sąsiedniego powiatu do zastąpienia go w Urzędzie Dyscyplinarnym w charakterze rzecznika dyscyplinarnego.

5) W wypadkach, gdy członek Urzędu Dyscyplinarnego, któremu Urząd Dyscyplinarny w myśl art. 24 Dekretu o odpowiedzialności dyscyplinarnej powierzył przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia, nie chce przeprowadzić dochodzenia, Urząd Dyscyplinarny winien zebrać się ponownie i poruczyć przeprowadzenie uzupełniającego dochodzenia innemu ze swych członków.

Odpis niniejszego okólnika prześlą Inspektorowie Szkolni Przewodniczącemu Urzędowi Dyscyplinarnego przy Radzie Szkolnej Powiatowej.

Warszawa, dnia 29 czerwca 1922 roku (L. 17498/1).

(Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z dn. 29 lipca 1922 r. Nr. 25/94 poz. 281).

Za Ministra wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
w. z. (—) *Jan Hellmann*
Dyrektor Dep-tu

60.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 listopada 1922 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej dekretu o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem na Ziemię Wileńską.

Na podstawie art 5 ustawy z 6 kwietnia 1922 r. o objęciu władzy państwowej nad Ziemią Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 26. poz. 213) zarządza się co następuje:

§ 1. Moc obowiązująca dekretu z 7 lutego 1919 r. o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem (Dz. P. P. P. Nr. 14, poz. 185) rozciąga się na powiaty: wileński, oszmiański, trocki, brasławski, dziśnieński, duniłowiczowski i wilejski.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Dz. Ust. Rz. P. z dnia 29 listopada 1922 r. Nr. 103, p. 941).

Prezydent Ministrów:
(—) *Juljan Nowak*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Dr. Kumaniecki*

61.

D E K R E T

o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych w Państwie Polskiem.

I. O urządzeniu seminarjów nauczycielskich.

Art. 1. Kształcenie i wychowanie kandydatów na nauczycieli i nauczycielki szkół powszechnych odbywa się w seminarjach nauczycielskich.

Seminarja utrzymywane przez państwo są publiczne; wszystkie inne są prywatne.

Seminarja publiczne są oddzielne dla chłopców i oddzielne dla dziewcząt.

Art. 2. Przy seminarjum nauczycielskiem istnieje jedna lub dwie wzorowe szkoły powszechne jako szkoły ćwiczeń.

Art. 3. Przy seminarjach nauczycielskich lub osobno mogą być organizowane kursy zawodowe dla kształcenia nauczycieli w specjalnym kierunku, uwzględniającym potrzeby szkół powszechnych.

Z seminarjum nauczycielskiem żeńskiem łączy się z reguły dwuletni kurs ochroniarski i wzorowa ochronka.

Art. 4. Do seminarjum nauczycielskiego należy ogród odpowiednio urządzony dla celów nauki przyrody i ćwiczeń z zakresu ogrodnictwa i pszczelnictwa.

Art. 5. Seminarjum nauczycielskie posiada boisko do zabaw i gier ruchowych dla uczniów seminarjum i szkoły ćwiczeń.

Art. 6. Czas nauki w seminarjum trwa conajmniej 5 lat. W seminarjach pięcioletnich pierwsze trzy roczne kursy posiadają charakter ogólnie kształcący, dwa ostatnie charakter przeważnie zawodowy.

Art. 7. Liczba uczniów na jednym kursie nie przekracza czterdziestu. Kursy równorzędne nie będą urządzone.

Art. 8. Seminarjum wraz ze szkołą ćwiczeń i połączonemi z seminarjum kursami specjalnemi tworzy jeden zakład pod administracyjnem kierownictwem dyrektora. Kierownictwo pedagogiczne należy do dyrektora i do Rady Pedagogicznej.

II. O nauce i nadzorze nad seminarjami nauczycielskiemi.

Art. 9. W zakres nauczania w seminarjach nauczycielskich wchodzi następujące przedmioty obowiązkowe: religja, język polski i literatura, język obcy, historia, nauka o Polsce współczesnej wraz z nauką obywatelstwa, geografia z geologją i kosmografją, matematyka z kreśleniem, fizyka, chemja z mineralogją, biologia (botanika, zoologia oraz anatomja i fizjologja z wiadomościami z antropologii), higiena ogólna i szkolna, ogrodnictwo i pszczelnictwo, rysunki, muzyka, śpiew, ćwiczenia cielesne z grami i zabawami ruchowemi, roboty ręczne, kaligrafja, psychologja i logika, pedagogika (pedagogika

i dydaktyka, historia pedagogiki, organizacja szkolnictwa i ustawodawstwo szkolne, metodyka specjalna, hospitacje i ćwiczenia praktyczne).

Nauka robót ręcznych obejmuje w seminarjum męskim: modelowanie, kartoniarstwo, slöjd drzewny; w seminarjum żeńskim: modelowanie, kartoniarstwo, szycie białe, krawiecczynę i gotowanie.

Art. 10. Przedmioty nadobowiązkowe, uwzględniające przede wszystkim zamiłowanie uczniów do poszczególnych nauk, udzielanych w seminarjum, mogą być wprowadzone za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 11. Szczegółowy statut seminarjów nauczycielskich, zawierający program nauk, rozkład przedmiotów na kursy roczne i kursy ochroniarskie oraz z liczbą godzin nauki oraz inne przepisy, bądź wydane osobnym zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

W szkołach ćwiczeń jest stosowany program publicznych szkół powszechnych. Zmiany mogą być wprowadzane za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 12. O dopuszczeniu podręczników do nauki w seminarjach orzeka Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wyboru podręczników z liczby zatwierdzonych do użytku w seminarjach dokonywa Rada Pedagogiczna seminarjum.

Art. 13. Nauka w seminarjum, na kursach ochroniarskich, na specjalnych kursach i w szkole ćwiczeń jest bezpłatna.

Art. 14. Nadzór nad seminarjami i nad szkołami ćwiczeń sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pomocą wyznaczonych przez siebie organów.

Prawo nadzoru inspektorów szkolnych okręgowych nad seminarjum i nad szkołą ćwiczeń, przewidziane w „Przepisach tymczasowych o szkołach elementarnych” (Dziennik Urzędowy Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr. 1 art. 95. 3) zostaje niniejszym uchylone.

III. O personelu seminarjum, Radzie Pedagogicznej i Radzie Opiekuńczej.

Art. 15. W skład personelu seminarjum wchodzi: dyrektor (ka) nauczyciele (lki), seminarjalni (e), do których zalicza się ks. prefekt i lekarz (ka), szkolny (a), nauczyciele (lki) szkoły ćwiczeń i nauczyciele (lki) kursów specjalnych, połączonych z seminarjum, ogrodnik (czka) zarazem pszczelarz (rka), zawodowi nauczyciele (lki) robót ręcznych oraz sekretarz (rka) zakładu.

W seminarjum nauczycielskiem żeńskim, o ile dyrektorem jego będzie mężczyzna, prócz nauczycielek szkoły ćwiczeń będzie w gronie nauczycieli seminarjalnych zamianowana przynajmniej jedna kobieta, dodana dyrektorowi do pomocy dla spraw wychowawczych.

Kierownictwo szkoły ćwiczeń i kursów specjalnych może być powierzone oddzielnej osobie z zachowaniem w mocy postanowień art. 8.

Art. 16. Dyrektora (rkę) seminarjum mianuje Zwierzchnia Władza Państwowa na wniosek Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Nauczycieli i resztę personelu mianuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego po wysłuchaniu opinii dyrektora seminarjum.

Kwalifikacja oraz stosunki służbowe personelu seminarjum określi osobne rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 17. Nauczyciele seminarjum, szkoły ćwiczeń i kursów stale z nim związanych pod przewodnictwem dyrektora stanowią Radę Pedagogiczną.

Szczegółowy zakres działania Rady Pedagogicznej i dyrektora określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 18. Przy seminarjum ustanawia się Radę Opiekuńczą, złożoną z 5 członków, a mianowicie z trzech powołanych na okres trzyletni przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Rady szkolnej okręgowej (w tej liczbie przynajmniej jednego członka Rady), dyrektora zakładu i nauczyciela, wybranego przez Radę pedagogiczną na 3 lata.

Zadaniem Rady opiekuńczej będzie opieka nad bytem materialnym i zachowaniem poza szkolnym uczniów seminarjów oraz wypowiedanie opinii w tych sprawach, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleci jej rozważyć. Szczegółowy zakres działania Rady opiekuńczej określi zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

IV. O uczniach seminarjów.

Art. 19. Do przyjęcia ucznia (nicy) na pierwszy rok seminarjum wymaga się prócz zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, stwierdzonej przez lekarza szkolnego zakładu, dobrych obyczajów i odpowiedniego przygotowania — w danym roku kalendarzowym 14 roku a nieprzekroczonego 20 roku życia.

O przyjęciu kandydatów w wieku powyżej lat 20 rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 20. Uczeń wstępujący do seminarjum winien posiadać kwalifikacje, odpowiadające wykształceniu w szkole powszechnej najwyższej zorganizowanej.

Sposób stwierdzenia kwalifikacji określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 21. Niezamożni uczniowie seminarjum mogą być umieszczeni w internacie bezpłatnie lub za zmniejszoną opłatą, mogą też otrzymywać stypendja.

Uczniowie, korzystający z zasiłków publicznych, są obowiązani po ukończeniu seminarjum do tylu lat służby w publicznym zawodzie nauczycielskim, w ciągu ilu lat korzystali z zasiłków publicznych.

Uczniowie, którzy przed ukończeniem nauki opuszczą zakład dobrowolnie, winni zwrócić pobrane zasiłki. W wyjątkowych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zwolnić od obowiązku zwrócenia sum pobranych.

Art. 22. Regulamin i przepisy karności dla uczniów seminarjów układa Rada Pedagogiczna, zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wykluczanie ucznia z seminarjum uchwała Rada Pedagogiczna. Dyrektor przedstawia uchwałę Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do zatwierdzenia. Minister może odebrać wykluzonemu prawo wstępu do wszystkich seminarjów nauczycielskich i do wszystkich innych szkół publicznych w Państwie.

V. O egzaminach nauczycielskich.

Art. 23. Po ukończeniu nauki w seminarjum składa kandydat (tka) pierwszy egzamin nauczycielski, z religji, z języka polskiego z literaturą, historii, nauki o Polsce współczesnej, geografji z geologją i kosmografją, matematyki, fizyki, chemji z mineralogją, biologji (botaniki, zoologii, anatomji i fizjologii), higieny ogólnej i szkolnej, ogrodnictwa z pszczelnictwem, psychologji i logiki, pedagogiki (pedagogiki i dydaktyki, historii pedagogiki, metodyki specjalnej) — w zakresie programu obowiązującego w seminarjum i otrzymuje świadectwo z ukończenia seminarjum. Oceny na świadectwie nauczycielskiem z tych przedmiotów, z których niema egzaminu, ustalane są na podstawie wartości pracy ucznia (nicy) w ostatnim roku nauczania danego przedmiotu.

Art. 24. Do pierwszego egzaminu nauczycielskiego mogą być dopuszczani tylko tacy kandydaci, którzy ukończyli z dniem 1 sierpnia najmniej 19-ty rok życia i uczęszczali do seminarjum publicznego lub prywatnego z prawem publiczności przynajmniej na IV-ty i V-ty kurs.

Tok pierwszego egzaminu nauczycielskiego zasady zwalniania od egzaminu i skład komisji egzaminacyjnych określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 25. Świadectwo z ukończenia seminarjum uprawnia do objęcia stanowiska tymczasowego nauczyciela w szkołach powszechnych.

Art. 26. Po złożeniu pierwszego egzaminu nauczycielskiego i po odbyciu conajmniej dwuletniej zadowalającej praktyki w szkole powszechnej publicznej lub prywatnej winien nauczyciel tymczasowy poddać się drugiemu egzaminowi nauczycielskiemu.

Przedmiotem drugiego egzaminu nauczycielskiego obok lekcji praktycznych jest organizacja szkolnictwa i ustawodawstwo szkolne,

jeden dowolnie obrany przedmiot z zakresu pedagogiki i jeden przedmiot ogólnie kształcący w obszerniejszym zakresie, niż był udzielany w seminarjum, na podstawie samodzielnej nauki.

Tok drugiego egzaminu nauczycielskiego i skład Komisji egzaminacyjnych określi rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 27. Drugi egzamin nauczycielski, złożony z pomyślnym wynikiem, uprawnia do objęcia stanowiska stałego nauczyciela w publicznych szkołach powszechnych.

Art. 28. Egzaminy dla eksternów obejmą zakres programu obowiązującego w seminarjach publicznych.

Przepisy szczegółowe o egzaminach dla eksternów wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 29. Przepisy o egzaminach dla nauczycieli rysunków, robót ręcznych, śpiewu i muzyki, ćwiczeń cielesnych i gier ruchowych wyda Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VI. O seminarjach prywatnych.

Art. 30. Seminarja nauczycielskie, założone i utrzymywane przez związki komunalne, osoby prywatne i stowarzyszenia są seminarjami prywatnymi.

Do otwarcia prywatnego seminarjum nauczycielskiego potrzeba pozwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 31. Prywatne seminarjum nauczycielskie może być otwarte jeżeli:

- a) co do urzędu stosować się będzie do art. 2, 4, 5, 6, 7 niniejszej ustawy, a poziom jego co do zakresu nauki nie będzie niższy, niż w seminarjach publicznych,
- b) grono nauczycielskie posiada uzdolnienie do kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wymagane w seminarjach publicznych i najmniej połowa grona wraz z dyrektorem służy wyłącznie danemu zakładowi prywatnemu,
- c) posiada pomoce naukowe, niezbędne do prawidłowego udzielania nauki,
- d) pomieszczenie zakładu odpowiada wszelkim warunkom higienicznym.

Art. 32. Statut seminarjum prywatnego, określający wewnętrzny ustrój zakładu, stosunek właściciela do dyrektora i grona nauczycielskiego oraz program nauki ulega zatwierdzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Statut winien być podany do zatwierdzenia najpóźniej na trzy miesiące przed terminem otwarcia seminarjum.

Po zatwierdzeniu statutu osoba mająca otworzyć seminarjum oznacza datę otwarcia zakładu i zawiadamia Ministerstwo Wyznań

33352

Religijnych i Oświecenia Publicznego najmniej na 4 tygodnie przed terminem, że wszystkie wymagania niniejszej ustawy i zatwierdzonego statutu są wykonane.

Jeżeli ze strony Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do dnia wyznaczonego na otwarcie seminarjum sprzeciw nie nastąpi, będzie to równoznaczne z udzieleniem pozwolenia.

Art. 33. Seminarjum nauczycielskie prywatne może obejmować wyjątkowo także tylko dwa ostatnie kursy, jeżeli dopełniwszy warunków wyszczególnionych w art. 31 i 32 przyjmować będzie uczniów, którzy z dniem 1 sierpnia ukończyli 17-ty, a nie przekroczyli 24-go roku życia i zdali w obecności delegata Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego egzamin wstępny ze wszystkich przedmiotów w zakresie przepisany dla trzech pierwszych kursów w seminarjach publicznych oraz wykazali się świadectwem egzaminu z robót ręcznych, ćwiczeń cielesnych, zabaw i gier ruchowych w zakresie trzech pierwszych kursów, złożonego w seminarjum państwowem.

Art. 34. Seminarjum nauczycielskie prywatne, należycie urządzone i odpowiadające celowi, może uzyskać od Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prawo publiczności.

Prawo publiczności może być prywatnemu seminarjum odjęte skoro zabraknie warunków, pod jakimi go udzielono.

Art. 35. Nadzór nad seminarjami nauczycielskimi prywatnymi wraz ze szkołami ćwiczeń sprawuje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za pomocą wyznaczonych przez siebie organów.

Prawo nadzoru inspektorów szkolnych okręgowych nad seminarjami prywatnymi i szkołami ćwiczeń, przewidziane w „Przepisach tymczasowych o szkołach elementarnych” (Dz. Urzęd. Depart. W. R. i O, P. Nr. 1 art. 95.5), zostaje niniejszem uchylone.

Każda zmiana w składzie grona nauczycielskiego, w programie nauk i w pomieszczeniu zakładu ma być niezwłocznie podana do wiadomości Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 36. Seminarjum prywatne, w którym przepisy nie będą przestrzegane lub w którym wyjdą na jaw braki moralne, może być przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamknięte.

Art. 37. Dyrektorem i nauczycielem prywatnego seminarjum nauczycielskiego może być tylko osoba przynależności państwowej polskiej, nieskazitelna i posiadająca przepisane kwalifikacje.

Kandydata na seminarjum przedstawia właściciel zakładu, a zatwierdza Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VII. Przepisy przejściowe.

Art. 38. Seminarja prywatne, istniejące w chwili ogłoszenia niniejszej ustawy, mogą być czynne tymczasowo na poprzednich zasadach, mają jednak najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia

2222

szenia tej ustawy, złożyć statut organizacyjny, zastosowany do wymagań niniejszej ustawy, do zatwierdzenia przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jest upoważniony do wydania szczegółowych przepisów, określających czas i sposób dostosowania się istniejących seminarjów w całej rozciągłości do niniejszej ustawy.

(Dz. P.P.P. z r. 1919 z dn. 8 lutego 1919 r. Nr. poz. 185).

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

Naczelnik Państwa: (—) *J. Piłsudski*.

Prezydent Ministrów: (—) *J. Paderewski*.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: (—) *Jan Łukasiewicz*.

62.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 13 listopada 1922 r.

w przedmiocie rozciągnięcia mocy obowiązującej ustawy z dnia 13 lipca 1920 roku o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych na Ziemię Wileńską.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 kwietnia 1922 r. o objęciu władzy państwowej nad Ziemią Wileńską (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 213) zarządza się co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych (Dz. P. P. P. Nr. 65 poz. 434) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. o dodatkach za wysługę lat, względnie trzechlecia, za studja wyższe i dodatku drożyznianym do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 521) rozciąga się na powiaty:

wileński, oszmiański, święciański, trocki, brasławski, dziśnieński, duniłowiczowski i wilejski.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Skarbu oraz Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(Dz. Ust. Rz. P. z dnia 29 listopada 1922 r. Nr. 103, p. 945)

Prezydent Ministrów: (—) *Juljan Nowak.*

Minister Skarbu: (—) *Jastrzębski.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Dr. Kumaniecki.*

63.

U S T A W A

z dnia 13 lipca 1920 roku.

o uposażeniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, inspektorów szkolnych i zastępców inspektorów szkolnych.

Art. 1. Nauczyciele, posiadający prawem przepisane kwalifikacje, otrzymują zasadniczą płacę miesięczną urzędników państwowych X stopnia służbowego; po sześciu latach pracy zawodowej — IX, po dalszych dziewięciu latach VIII, a po dalszych dziewięciu latach — VII stopnia służbowego (art. 3 ustawy z dn. 13 lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 65 poz. 429, o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych).

Art. 2. Nauczyciele, posiadający prawem przepisane kwalifikacje, otrzymują nadto, tytułem dodatku za wysługę lat, za każdy rok pracy zawodowej $2\frac{1}{2}\%$ pobieranej w danej chwili zasadniczej płacy.

Nauczyciel, posiadający prawem przepisane kwalifikacje, zaczyna pobierać dodatek za wysługę lat dopiero po ukończeniu trzech lat pracy zawodowej.

Dodatki za wysługę lat przyznają się corocznie z urzędu od 1 dnia miesiąca, następującego po terminie wysługi.

Czasu pełnienia normalnej powszechnej powinności wojskowej nie uwzględnia się przy wymiarze dodatku za wysługę lat; inna służba wojskowa zalicza się, o ile nauczyciel nie pełnił jej równocześnie z pracą zawodową.

Art. 3. Nauczyciele, nie posiadający prawem przepisanych kwalifikacji, pobierają zasadniczą płacę miesięczną urzędników państwowych XI stopnia służbowego, t. j. 600 marek polskich.

Art. 4. Nauczyciele, nie posiadający prawem przepisanych kwalifikacji, nie pobierają dodatku za wysługę lat.

Art. 5. Nauczycielom niewykwalifikowanym, po dopełnieniu przez nich warunków przewidzianych w § 10 art. 23 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 44, poz. 311), zmienionej ustawą z dnia 16 grudnia 1919 r. (Dz. Ust. z 1920 r. Nr. 2, poz. 6) o ustalaniu i wynagradzaniu nauczycieli publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może przyznać wynagrodzenie nauczycieli, posiadających prawem przepisane kwalifikacje.

Art. 6. Przez czas trwania wyjątkowych, wojną wywołanych warunków ekonomicznych, nauczyciel publicznej szkoły powszechnej pobiera dodatek drożyzniany do płacy zasadniczej zależnie od stosunków rodzinnych i miejscowości, w której pełni służbę stale.

Dodatek drożyzniany otrzymuje nauczyciel publicznej szkoły powszechnej w myśl postanowień art. 5 i 20 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 429) o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych.

Art. 7. Jeżeli nauczyciel otrzymuje mieszkanie w naturze, wartość tego mieszkania potrąca się mu z uposażenia.

Art. 8. Państwo obowiązane jest wzamian opału wypłacić wszystkim nauczycielom równoważnik pieniężny, którego wysokość odnośnie do stosunków lokalnych oznaczy Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art 9. Kierownicy szkół z reguły, a inni nauczyciele w miarę możliwości, otrzymują z gminy, względnie z funduszu szkolnego miejscowego przynajmniej dwie morgi ornego gruntu w jednej połaci, o ile możliwości przy budynku szkolnym, nie dalej jak w odległości półtora kilometra od szkoły. Jeżeli gmina nie może udzielić kierownikowi gruntu, wówczas otrzymuje on równoważnik pieniężny ze Skarbu Państwa. Równoważnik pieniężny dla kierowników i dla wszystkich pozostałych nauczycieli, o ile nie otrzymują gruntu, ma być wypłacony ze Skarbu Państwa w następującej wysokości:

w klasie	I	900 mk	rocznie.
" "	II	720	" "
" "	III	600	" "
" "	IV	450	" "
" "	V	360	" "

Sposób użytkowania ziemi, będącej własnością gminy lub Państwa, a przeznaczonej na cele publicznych szkół powszechnych, określi osobna ustawa.

Art. 10. Gminy, względnie fundusz szkolny miejscowy, który nie byłby w możności ponieść ciężarów, wynikających ze świadczeń,

przewidzianych w art. 8 i 9, mogą uzyskać na ten cel ze Skarbu Państwa subwencję.

Wniosek o udzielenie subwencji ze Skarbu Państwa zgłasza gmina, rozstrzyga zaś Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na podstawie uchwały rady szkolnej okręgowej oraz opinii organów państwowych, wyznaczonych w tym celu przez Ministerstwo Skarbu i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Art. 11. Nauczyciele, którzy obok prawem przepisanych kwalifikacji nauczycielskich dla szkół powszechnych, posiadają studia wyższe, zakończone przepisaniem egzaminami, otrzymują uposażenie według norm, obowiązujących dla nauczycieli szkół średnich (ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 65 poz. 433).

Art. 12. Inspektorzy szkolni otrzymują uposażenie według norm, obowiązujących dla dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących (ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 65 poz. 433).

Art. 13. Zastępcy inspektorów szkolnych otrzymują uposażenie według norm, obowiązujących dla nauczycieli państwowych szkół średnich ogólnokształcących, a nadto otrzymują osobny dodatek w wysokości 500 marek polskich miesięcznie (ustawa z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. Ust. Nr. 65 poz. 433).

Art. 14. Nauczyciele, posiadający, obok normalnych kwalifikacji, egzamina, jako to: egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych lub inne, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uzna za równorzędne, otrzymują osobny dodatek, wynoszący 1,200 marek polskich rocznie.

Art. 15. Nauczyciel szkół powszechnych obowiązany jest za stałe uposażenie udzielać nauki w wymiarze 30 godz. tygodniowo. Za każdą godzinę nauki ponad ustawową normę 30 godz. w tygodniu, udzielanej z polecenia władzy przełożonej, nauczyciel pobiera 500 marek za godzinę w stosunku rocznym, jeżeli nauka, udzielana ponad normę, trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Takie same wynagrodzenie pobierają za każdą godzinę w tygodniu nieetatowi nauczyciele religii.

Art. 16. Wynagrodzenie nauczycieli przedmiotów nieobowiązkowych, określone będzie zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w porozumieniu z Ministrem Skarbu; wynagrodzenie to nie może być niższe od 500 marek za godzinę w stosunku rocznym.

Art. 17. Nauczyciel otrzymuje, oprócz wynagrodzenia za pracę nauczycielską, osobne wynagrodzenie za kierownictwo i administrację szkoły.

Wynagrodzenie to wynosić będzie rocznie za kierownictwo: 1 i 2-klasową szkołą — 480, 3-klasową — 600, 4-klasową — 900, 5-klasową — 1.200, 6-klasową — 1.800, 7-klasową — 2.400 marek polskich, za każdą klasę równoległą — 240 mk. polskich.

Art. 18. Prawo do otrzymywania uposażenia rozpoczyna się: a) dla wstępujących do służby w publicznem szkolnictwie powszechnem, czy to po raz pierwszy, czy ponownie, o ile istotne objęcie służby nastąpiło przed 15-y m kalendarzowego miesiąca—od 1-go dnia tego miesiąca, a o ile po 15-y m kalendarzowego miesiąca—od 15-go dnia tego kalendarzowego miesiąca; b) w pozostałych wypadkach od pierwszego dnia najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu mianowania na nowe stanowisko, względnie po powstaniu warunków, uzasadniających zmianę w wymiarze uposażenia. Atoli w razie takiej zmiany miejsca służbowego, która pociąga za sobą zmianę w wysokości uposażenia, przysługuje nauczycielowi prawo do uposażenia, odpowiadającego nowemu miejscu służbowemu, od pierwszego dnia kalendarzowego miesiąca, następującego po uwolnieniu go od poprzednich obowiązków służbowych.

W razie śmierci nauczyciela, wstrzymuje się wypłatę uposażenia z ostatnim dniem kalendarzowego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła, a w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób—z ostatnim dniem tego kalendarzowego miesiąca, w którym stosunek ten istotnie ustał.

Art. 19. Uposażenie wypłaca się nauczycielowi w ratach miesięcznych zgóry, w pierwszym dniu każdego miesiąca.

O ile pierwszy dzień miesiąca jest niedzielą lub świętem uroczystym, wypłata uposażenia następuje w ostatnim dniu poprzedniego miesiąca.

Wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe wypłacane będzie dwa razy do roku z dołu.

Postanowienia przejściowe.

Art. 20. Nauczyciele, nie posiadający prawem przepisanych kwalifikacji, czynni w dniu 1 lipca 1920 r. w publicznych szkołach powszechnych, otrzymywać będą płacę zasadniczą urzędników państwowych X stopnia służbowego ze stosowanym dodatkiem drożyznianym.

Art. 21. Przy wymiarze dodatku za wysługę lat, czas służby nauczyciela w rozumieniu ustawy niniejszej liczy się od dnia rzeczywistego objęcia służby w Państwie Polskiem.

W czasie przejściowym komisje weryfikacyjne, ustanowione przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tudzież przy podległych bezpośrednio temu Ministerstwu władzach szkolnych II instancji, będą mogły tym nauczycielom, którzy pracują obecnie w publicznych szkołach powszechnych lub rozpoczną tę pracę najpóźniej w trzy miesiące po wejściu w życie niniejszej ustawy, a którzy 1) byli nauczycielami w szkołach państwowych państw obcych lub też w innych szkołach w państwach zaborczych, uznanych za równorzędne ze szkołami państwowymi w tych państwach, albo 2) udowodnią, że

pracą zawodową przed wstąpieniem do służby w szkolnictwie publicznem w Państwie Polskiem nabyli kwalifikacji i doświadczenia, uzdalniającego ich do obecnie spełnianej służby nauczycielskiej,— zaliczyć poprzedni czas służby lub pracy przy wymiarze dodatku za wysługę lat.

Zaliczyć można z poprzedniej służby lub pracy zawodowej najwyżej lat 20, co jednak nie przesądza zaliczenia czasu służby lub pracy w szkolnictwie do emerytury i do przyznania płacy zasadniczej w myśl art. 1 niniejszej ustawy.

Komisje weryfikacyjne będą mogły zaliczyć nauczycielom, którzy wstąpili do służby w publicznem szkolnictwie powszechnem po dniu 1 października 1920 r. poprzedni czas służby lub pracy zawodowej tylko wówczas, jeżeli nauczyciel wykaże, że zaszły ważne okoliczności, które uniemożliwiły mu wcześniejsze wstąpienie do służby w publicznem szkolnictwie w Państwie Polskiem.

W wypadkach dłuższego urlopu bez uposażenia, odliczenia pewnego czasu na mocy orzeczenia dyscyplinarnego lub dobrowolnej służby wojskowej i t. p. wstrzymuje się decyzję co do przyznania dodatku za wysługę lat za te czasokresy, aż do wejścia w życie ustawy o służbie nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych.

Emerytowanemu nauczycielowi, który zostanie przyjęty do czynnej służby w publicznem szkolnictwie powszechnem Państwa Polskiego, może być zaliczony czas służby nauczycielskiej w państwie obcym przed przeniesieniem go na emeryturę.

Decyzję w innych wypadkach zastrzega się Radzie Ministrów.

Art. 22. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1922 r.

Z dniem 1 lipca 1920 r. tracą moc obowiązującą wszystkie ustawy i przepisy w przedmiocie, objętym ustawą niniejszą.

Wypłaty, dokonane w ciągu marca, kwietnia, maja i czerwca 1920 r. ponad ustawowe uposażenie, uważa się za bezzwrotny dodatek regulacyjny po dzień 30 czerwca 1920 r.

Art. 23. Wykonanie ustawy niniejszej poleca się Prezydentowi Ministrów i Ministrowi Skarbu, oraz Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nadto o ile chodzi o byłą dzielnicę pruską, Ministrowi byłej Dzielnicy Pruskiej.

(Dz. U. R. P. z dnia 31 lipca 1920 r. Nr. 65, poz. 434).

Marszałek: (—) *Trampczyński.*

Prezydent Ministrów i Minister Skarbu: (—) *W. Grabski.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: (—) *T. Łopuszański.*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:
(—) *W. Kucharski.*

64.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

o dodatkach za wysługę lat, względnie trzechlecia za studja wyższe i dodatku drożyznianym do płacy zasadniczej funkcjonarjuszów państwowych.

Celem wykonania postanowień zawartych w art. 4, 5 i 19 ustawy z dn. 13 lipca 1920 Dz. U.R.P. Nr. 65 poz. 429 art. 4, 5 i 15 ustawy,

"	"	"	"	"	430 art. 4, 5 i 14	"
"	"	"	"	"	431 art. 1, 2, 3, 4 i 10	"
"	"	"	"	"	432 art. 1, 2, 3 i 14	"
"	"	"	"	"	433 art. 2, 6 i 21	"
"	"	"	"	"	434 art. 1, 2, i 9	"
"	"	"	"	"	435 art. 10	"
"	"	"	"	"	436.	"

Zarządza się co następuje:

CZĘŚĆ PIERWSZA.

Dodatek za wysługę lat, względnie za trzechlecia oraz dodatek za studja wyższe.

I. Dodatek za wysługę lat (trzechlecia).

Art. 1. Komisje weryfikacyjne tworzy się przy wszystkich Ministerstwach, władzach i urzędach centralnych, tudzież przy samoistnych władzach II instancji, bezpośrednio władzom centralnym podległych.

Jeżeli Komisja Weryfikacyjna nie może być utworzona przy władzy II instancji z powodu szczupłości personelu, szef właściwej władzy centralnej porucza jej czynności komisji weryfikacyjnej, utworzonej przy innej władzy II instancji lub komisji, istniejącej przy władzy centralnej.

Art. 2. Komisje weryfikacyjne utworzone przy władzach II instancji właściwe są dla wszystkich funkcjonarjuszów państwowych, pełniących służbę we władzy, przy której komisje utworzono, tudzież podległych tej władzy władz i urzędów I instancji; komisje przy władzach centralnych są właściwe dla wszystkich urzędników pełniących służbę we władzy centralnej.

O ile chodzi o urzędników, którym przysługuje prawo do pobierania uposażenia przywiązanego do I, II, III, i IV stopnia służbowego zaliczenia czasu poprzedniej służby lub pracy zawodowej dokonana specjalna komisja weryfikacyjna ustanowiona przez Radę Ministrów na wniosek Prezydenta Ministrów.

Art. 3. Komisja weryfikacyjna obraduje w kompletach złożonych z przewodniczącego i czterech członków.

Przewodniczącego, trzech członków i trzech zastępców członków mianuje szef właściwej władzy centralnej, wyznaczając zarazem zastępcę przewodniczącego z grona członków; o ile chodzi o komisje weryfikacyjne przy władzach II instancji, mianowanie następuje na wniosek szefa tej władzy.

Jednym z członków każdej komisji jest delegat Skarbu, lub jego zastępca, których mianuje Minister Skarbu, o ile chodzi o władzę II instancji, na wniosek Prezesa właściwej Izby Skarbowej, względnie mało-polskiej Dyrekcji Skarbu.

Zastępcy biorą udział w komisji z prawem głosu w razie przeszkody ze strony członków rzeczywistych,

Art. 4. Uchwały komisji weryfikacyjnej zapadają bezwzględna większością głosów. Przewodniczący głosuje na końcu.

Członek komisji, będący delegatem Skarbu, może założyć protest przeciw ostatecznej uchwale Komisji.

W razie protestu delegata Skarbu przeciw uchwale komisji, decyduje w danej sprawie ostatecznie Rada Ministrów.

Art. 5. Referentami sprawy są członkowie komisji i w razie nawału pracy mogą być przydani komisji referenci z grona urzędników władzy przy której komisja istnieje; referenci referują i składają wnioski, nie mają jednak prawa głosowania.

Z posiedzeń i uchwał komisji prowadzi się protokół.

Protokulanta i potrzebnych ewentualnie urzędników-referentów wyznaczył szef władzy, przy której komisja istnieje.

Art. 6. Funkcjonariusze państwowi, pełniący służbę w chwili wejścia w życie ustawy o uposażeniu, którzy ubiegają się o zaliczenie poprzedniej służby w państwach obcych lub czasu pracy zawodowej winni złożyć należycie udokumentowane podania na ręce swego bezpośredniego przełożonego, który je wraz z własną opinią składa w ciągu 3 dni szefowi władzy, przy której ustanowiono komisję weryfikacyjną.

Szef tej władzy przesyła podania przewodniczącemu komisji weryfikacyjnej.

Art. 7. Do podania dołączyć należy wszelkie potrzebne dokumenty w oryginałach lub uwierzytelnionych notarialnie lub sądownie odpisach, zawierające dowody poprzedniej służby w państwach obcych lub pracy zawodowej.

Za wystarczające dowody dawnej służby państwowej w państwach obcych (tak cywilnej jak i wojskowej) i samorządowej lub pracy zawodowej będą uważane, obok oryginalnych dokumentów służbowych (pism nominacyjnych, wykazów stanu osobowego i t. p.) i uwierzytelnionych ich odpisów, oryginalne poświadczenia władz, urzędów, instytucji i korporacji, wydawane na podstawie akt urzędowych w wyjątkowych wypadkach np. zaginięcia lub zniszczenia akt, zastąpić je mogą poświadczenia conajmniej dwóch wiarygodnych świadków, stwierdzające z największą ścisłością czas służby lub pracy, jej rodzaj i charakter.

Podpisy świadków winny być sądownie lub notarialnie legalizowane.

Art. 8. Komisja weryfikacyjna bada złożone podania i dołączone dowody, może w razie wątpliwości co do wiarygodności, autentyczności złożonych dowodów a także o ile uzna je za niewystarczające, wezwać urzędnika za pośrednictwem władzy, przy której istnieje, do przedłożenia dalszych dowodów, uzupełnienia już złożonych, a w wyjątkowych wypad-

kach prosić powyższą władzę o przeprowadzenie dochodzeń, celem stwierdzenia lub wyjaśnienia pewnych okoliczności lub faktów.

Art. 9. Praca zawodowa może być zaliczona do wysługi lat (wzgl. dodatków) za trzechlecia tylko wówczas, jeżeli funkcjonariusz państwowy wykonywał ją jako swój zawód główny; obojętne jest przytem, czy za pracę swą pobierał wynagrodzenie, czy też nie.

Zawody poboczne spełniane częściowo lub przejściowo, obok zawodu głównego, nie mogą być zaliczone do wysługi lat.

Czas pracy zawodowej można zaliczać dopiero od chwili ukończenia 18 roku życia.

Art. 10. Komisja weryfikacyjna po zbadaniu złożonych dowodów, ewentualnie ich uzupełnień i wyników dochodzeń, zalicza do wysługi lat wykazany czas służby państwowej i samorządowej lub pracy zawodowej, o ile odpowiada ona warunkom ustawowym.

Przy ocenie, czy czas pracy zawodowej ma być zaliczony do wysługi lat, względnie dodatków za trzechlecia, rozstrzygający i decydujący jest fakt, czy praca zawodowa dała rzeczywiście doświadczenie i kwalifikacje uzdalniające funkcjonariusza państwowego do obecnie spełnianej służby państwowej.

Czas służby państwowej i samorządowej w państwach obcych ma być o ile nie przekracza lat 20, zaliczony w pełni, o ile przekracza ten czasokres w ilości najwyżej lat 20 (dla nauczycieli szkół średnich — 21).

Co do funkcjonariuszów państwowych, którzy przeszli do służby państwowej polskiej, bezpośrednio ze służby państwowej lub samorządowej w państwach obcych, w czasie od 1 listopada do 31 grudnia 1918 r. ma być uważany dzień 1 listopada 1918 r. za dzień przejścia, jeżeli co do terminu przejścia zachodzą wątpliwości.

W razie nieusunięcia wątpliwości co do wiarygodności lub mocy zawodowej złożonych dokumentów, a także w razie wątpliwości co do szczegółów, czy poprzednia praca zawodowa przyczyniła się do nabycia kwalifikacji i doświadczenia, uzdalniającego funkcjonariusza państwowego do spełnianej obecnie służby państwowej bez względu na to czy chodzi o cały czas służby lub pracy, czy też o pewne tylko okresy — komisja ma wstrzymać się od wydawania decyzji i przedstawić sprawę za pośrednictwem władzy, przy której istnieje, ewentualnie właściwej władzy centralnej, wraz z umotywowanym wnioskiem do decyzji Rady Ministrów.

Poza powyższymi wypadkami, komisja weryfikacyjna komunikuje swe uchwały, które są ostateczne władzy, przy której istnieje przesyłając jej równocześnie akta sprawy.

Władza po otrzymaniu uchwały komisji, sporządza dla aktów odpisy dokumentów złożonych w oryginale lub zatrzymuje złożone kopje wierzitelne i deklaracje świadków, a treść uchwały komunikuje, petentowi, zwracając oryginalne dokumenty i wydając równocześnie zarządzenia celem przyznania i asygnowania stosownego dodatku za wysługę lat (dodatków za trzechlecia) odpowiednio do ilości lat, zaliczonych przez komisję weryfi-

kacyjną oraz lat, zaliczonych przez komisję weryfikacyjną, oraz lat dotychczasowych w służbie państwowej polskiej.

Władza przyznająca i asygnująca uposażenie obowiązana jest sporządzić i prowadzić dokładny wykaz terminów wysługi funkcjonariuszów państwowych, celem terminowego przyznawania w przyszłości wyższych dodatków za wysługę lat (za trzechlecia).

Art. 11. Wzory protokołu i uchwał, tudzież zawiadomień o uchwałach komisji weryfikacyjnej, a także zawiadomień o przyznaniu dodatku za wysługę lat załącza się (załączniki Nr. 1, 2 i 3).

II. Dodatek za studja wyższe.

Art. 12. Za funkcjonariuszów państwowych, posiadających studja wyższe na jednym fakultecie uniwersytetu lub równorzędnego zakładu naukowego, zakończone przepisaniem egzaminami, uważa się tych, którzy złożą dowody:

1) Złożenia egzaminu dojrzałości najmniej VII-klasowej ogólnokształcącej szkoły średniej (lub ukończenia seminarjum duchownego u teologów) przed rozpoczęciem studjów wyższych,

2) Złożenie egzaminów lub uzyskanie stopnia akademickiego:

a) jednym z wymienionych w następującym wykazie kategorii (załącznik Nr. 4) w jednej ze szkół wyższych tam wyliczonych, przyczem o ile chodzi o szkoły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem Rosji studja winny być ukończone przed 1 listopada 1918 r., studja w szkołach wyższych w Rosji przed 1 października 1917 r. jako datę, od której ustrój tych szkół wskutek rządów bolszewickich został zmieniony,

b) nie podpadających pod określenia wymienione pod a) jednak nostryfikowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami przez jedną z wymienionych w następującym wykazie polskich szkół wyższych,

c) wszelkich innych i z jakiegokolwiek zagranicznej szkoły wyższej, którą Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego, w każdym z poszczególnym wypadku uzna za odpowiadającą postanowieniom odnośnej ustawy o uposażeniu.

Jeżeli w złożonych dyplomach uzyskanych stopni lub świadectwa ze złożonych egzaminów nie stwierdzono wyraźnie, jaki normalny (przepisany) okres studjów potrzebny jest niezbędnie do uzyskania stopnia lub dopuszczenia do egzaminu końcowego (ostatniego), funkcjonariusz państwowy winien złożyć dokumenty, potrzebne dla stwierdzenia w sposób niewątpliwy długości przepisanego okresu studjów.

W razie jakichkolwiek wątpliwości np. co do autentyczności złożonych dokumentów szkolnych, długości przepisanego czasu studjów i t. p. należy odnieść się o decyzję do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Decyzja tego Ministerstwa w powyższych sprawach jest ostateczną.

Art. 13. Wszyscy funkcjonariusze państwowi mają, o ile ubiegają się o przyznanie im dodatku za wyższe studja, wnieść za pośrednictwem swej bezpośrednio przełożonej władzy podanie i dołączyć do niego dowody ukończenia jednej ze szkół akademickich.

W przyszłości, funkcjonariusze państwowi ubiegający się o przyznanie dodatku za wyższe studja, mają złożyć dowody ich ukończenia równocześnie z objęciem służby.

Art. 14. Bezpośrednio przełożona władza funkcjonariusza przesyła podanie wraz z dokumentami władzy, powołanej do przyznania i asygnowania uposażenia; władza ta bada złożone dokumenty o ile odpowiadają one wymogom art. 12 rozporządzenia niniejszego i nie nasuwają żadnych wątpliwości przyznaje i asygnuje funkcjonariuszowi należny mu w myśl postanowienia odnośnej ustawy o uposażeniu, dodatek za studja wyższe.

Jeżeli funkcjonariusz złoży dowody ukończenia dwóch lub więcej fakultetów, należy wziąć za podstawę wymiaru studja, ukończone na tym fakultecie, na którym przepisany jest dłuższy czas trwania studjów normalnych.

Przyznanie i asygnowanie po raz pierwszy dodatku za wyższe studja może nastąpić odrębnie lub łącznie z przyznaniem i asygnowaniem dodatku za wysługę lat w myśl art. 10 rozporządzenia niniejszego.

C Z Ę Ś Ć D R U G A.

DODATEK DROŻYŻNIANY.

Art. 15. Żonę uwzględnia się przy wymiarze dodatku drożyżnianego, to jest przy zaliczaniu funkcjonariusza państwowego do danej grupy rodzinnej tylko wówczas, jeżeli pozostaje na utrzymaniu funkcjonariusza państwowego.

W razie separacji od stołu i łoża, żonę uwzględnia się tylko wówczas, jeżeli funkcjonariusz państwowy złoży dowód, że do utrzymania żony zobowiązany został wyrokiem sądowym.

Nie uwzględnia się również żony funkcjonariusza, pozostającej w służbie państwowej.

Kobieta—funkcjonariusz państwowy, zamężna ma być traktowana w zasadzie jako samotna. Męża i dzieci kobiety—funkcjonariusza państwowego uwzględnia się tylko w tym wypadku, jeżeli kobieta udowodni, że mąż jest zupełnie niezdolny do zarobkowania, a co za tem idzie nie może czynić zadość ciężącemu na nim obowiązkowi utrzymania rodziny, wskutek czego obowiązek ten ciąży faktycznie na kobiecie—urzędniku.

Art. 16. Dzieci i pasierbów, powyżej 18 lat uwzględnia się przy wymiarze dodatku drożyżnianego tylko wówczas, jeżeli uczęszczają do szkół publicznych, co stwierdzone być musi stosownym dowodem ze strony właściwej władzy szkolnej, który składać należy władzy przełożonej z początkiem każdego półrocza szkolnego. O ile zaś chodzi dzieci ułomne

fizycznie lub umysłowo, nie mogące zarabiać na swoje utrzymanie, okoliczność ta musi być stwierdzona świadectwem lekarza lub zakładu leczniczego, określającym ściśle ułomność fizyczną lub umysłową, wykluczającą możliwość zarobkowania. Władza może poddać dzieci takie badaniu lekarza urzędowego.

W wypadkach wątpliwych władza może zażądać od urzędnika dowodów, że dzieci jego lub pasierbowie nie utrzymują się same, a o ile chodzi o pasierbów, że nie posiadają własnego zaopatrzenia (np. osobistego majątku, renty sierociej i t. p.).

Art. 17. Celem wymierzenia i asygnowania dodatku drożyznianego, urzędnicy i niżsi funkcjonariusze państwowi mają wypełnić deklaracje według załączonego wzoru (załącznik Nr. 5) i złożyć je swemu bezpośredniemu przełożonemu wraz z ewentualnymi zaświadczeniami i dowodami do przejrzenia i sprawdzenia,

Art. 18. Bezpośredni przełożony, po zbadaniu i sprawdzeniu dat deklaracji i złożonych dowodów i zaświadczeń, stwierdza prawdziwość dat, zawartych w deklaracji swym podpisem, poczem przesyła łącznie deklaracje wszystkich podległych sobie urzędników i funkcjonariuszów władzy, powołanej do przyznania i asygnowania uposażenia, a w przyszłości donosi tej władzy bezzwłocznie na podstawie doniesień urzędnika lub innych informacji, o wszelkich zmianach, wpływających na wymiar dodatku.

Art. 19. O zmianach warunków, wpływających na zaliczenie do innej grupy rodzinnej, funkcjonariusz winien zawiadomić niezwłocznie swą bezpośrednio przełożoną władzę, składając stosowny dokument stanu cywilnego, (metryka chrztu, ślubu, śmierci i t. p.) lub zaświadczenie urzędowe.

Art. 20. Za świadomie nieprawdziwe lub fałszywe zeznania, złożone w deklaracji, jak również za zaniechanie niezwłocznego zawiadomienia właściwej władzy o zmianach wpływających na niższy wymiar dodatku, funkcjonariusz państwowy będzie—niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności wedle obowiązujących ustaw karnych—pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 21. Władza powołana do przyznania i asygnowania uposażenia, po sprawdzeniu lub przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń, na podstawie dat w deklaracji zawartych, zalicza podległych funkcjonariuszów państwowych do właściwych grup rodzinnych i uwzględniając klasę, do której dana miejscowość należy, wymierza dodatek drożyzniany na podstawie ustalonego rozporządzeniem niniejszem mnożnika, łącznie z przyznaniem i asygnowaniem płacy zasadniczej, ustalonej ustawami z dnia 13 lipca 1920 r. Dz. U. R. Nr. 65, poz. 429—436.

Odpis polecenia wypłaty należy zakomunikować funkcjonariuszowi, wymieniając, do której grupy rodzinnej go zaliczono.

Art. 22. Podział miejscowości na klasy przedstawia załączona tabela (załącznik Nr. 6).

Mnożnik dodatku drożyznianego, ustalony ustawami o uposażeniu dla miejscowości zaliczonych do klasy pierwszej na 150, zniża się do klasy II do 135, dla III do 120, dla IV do 105, a dla V klasy miejscowości do 90.

Wyniki, otrzymane z pomnożenia procentów płacy zasadniczej, czyli mnożnych, ustalonych w odnośnych ustawach o uposażeniu przez powyższe mnożniki, a wykazujące dodatki drożyzniane w markach polskich przedstawiane są w załączonej tabeli (załącznik Nr. 7).

Ułamki marek zaokrągla się w górę do pełnej marki.

Waszawa, dnia 5 sierpnia 1920 r.

(Dz. U. R. P. z dnia 14 sierpnia 1920 r. Nr. 77, poz. 521).

Prezydent Ministrów

(—) *Witos.*

Minister Skarbu
(—) *W. Grabski.*

Minister b. Dzielnicy Pruskiej
(—) *W. Kucharski.*

65.

D E K R E T

o obowiązku szkolnym.

I. O obowiązku szkolnym w ogólności.

Art. 1. Wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej jest obowiązkowe dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym.

Art. 2. Szkoły powszechne będą tworzone w takiej liczbie, aby wszystkie dzieci w wieku szkolnym mogły korzystać z nauki.

Art. 3. W każdej miejscowości, w której liczba dzieci w wieku od lat 7 do 14 włącznie wynosi w ciągu po sobie następujących 3 lat co najmniej 40, gmina jest obowiązana założyć szkołę powszechną.

Art. 4. Jeżeli w danej miejscowości niema 40 dzieci w wieku od lat 7 do 14 w takim razie łączy się ona w celu założenia osobnej szkoły z sąsiednią miejscowością, względnie z sąsiednimi miejscowościami tej sa-

mej gminy tak, aby liczba dzieci w połączonych miejscowościach wynosiła co najmniej 40. Utworzony w ten sposób rewir szkolny nie może mieć więcej jak 3 kilometry w promieniu. Rewiry szkolne tworzone będą przez Radę szkolną Okręgową na wniosek Inspektora po wysłuchaniu opinii Dozoru Szkolnego.

Art. 5. Wniosek o przymusowe założenie szkoły stawia Dozór Szkolny lub Inspektor szkolny okręgowy. Jeżeli wniosek Dozoru względnie Inspektora zostanie zatwierdzony przez Radę Szkolną Okręgową, nie istnieje przeciw niemu żaden środek prawny.

Art. 6. W razie nie zatwierdzenia wniosku Dozoru Szkolnego względnie Inspektora szkolnego okręgowego o przymusowe założenie szkoły służy Dozorowi względnie Inspektorowi odwołanie się do Ministra W.R. i O.P.

Art. 7. Wykonanie zatwierdzonych wniosków w sprawie przymusowego zakładania szkół powszechnych należy do Dozorów Szkolnych. Gmina dostarcza Dozorowi Szkolnemu środków pieniężnych na potrzeby rzeczowe szkoły.

II. O wieku szkolnym.

Art. 8. Szkoła powszechna obejmuje siedem lat nauczania. Do czasu jednak zorganizowania we wszystkich miejscowościach pełnych, siedmioletnich szkół powszechnych przejściowo utrzymane są i tworzone będą szkoły powszechne z czteroletnią nauką codzienną i z obowiązkową nauką uzupełniającą trzyletnią lub szkoły powszechne z nauką codzienną pięcioletnią i z obowiązkową nauką uzupełniającą dwuletnią.

Art. 9. Jeśli w danej szkole powszechnej nauka codzienna trwa krócej, niż lat siedem, a dziecko w tym krótszym czasie nie uzyska pomyślnego świadectwa z ukończenia szkoły, obowiązek uczęszczania do szkoły na naukę codzienną przedłuża się aż do pomyślnego ukończenia szkoły, lecz nie może trwać dłużej, niż do końca tego roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 14 rok życia.

Art. 10. Wiek szkolny dziecka rozpoczyna się 1 września tego roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 lat życia.

Art. 11. Nie wolno przyjmować do szkoły dzieci, które ̄nie osiągnęły wieku szkolnego.

III. O metryce szkolnej.

Art. 12. Dla kontroli, które dzieci znajdują się w wieku szkolnym prowadzi się odpowiednie spisy dzieci, czyli t. zw. metryki szkolne, na zasadzie zatwierdzonej przez Ministra W. R. i O. P. instrukcji.

Art. 13. Prowadzenie metryki szkolnej należy do Opieki Szkolnej.

Art. 14. Miejscowości, w których jest więcej Opiek Szkolnych, dzieli Dozór Szkolny w ten sposób na części terytorjalne, aby przy sporządzaniu metryki szkolnej żadna Opieka nie miała wątpliwości, które dzieci winna umieścić w swojej metryce szkolnej.

Art. 15. Metryka szkolna winna zawierać spis wszystkich dzieci w wieku szkolnym, zamieszkałych w tym obszarze, nad którym rozciąga się działalność Opieki Szkolnej.

Art. 16. Opieki Szkolne zwracają się w maju każdego roku do wójta lub do magistratu względnie do organów, sprawujących obowiązki policji miejscowej o dostarczenie wykazu dzieci w wieku szkolnym.

Art. 17. Na podstawie danych, uzyskanych w sposób, przewidziany w art. poprzednim, sporządza Opieka metrykę szkolną i przesyła ją w odpisie kierownictwu szkoły najpóźniej dnia 1 sierpnia każdego roku.

IV. *O zapisach dzieci do szkoły.*

Art. 18. Zapisy dzieci do szkoły winny być ukończone z końcem sierpnia.

19. Niezwłocznie po ukończeniu zapisów opiekun główny wraz z kierownikiem szkoły bada na podstawie metryki szkolnej, czy wszystkie dzieci, obowiązane do nauki zostały do szkoły zapisane.

Art. 20. Gdyby się okazało, że nie wszystkie dzieci, obowiązane do nauki, zostały zapisane, Opieka Szkolna zapisuje z urzędu stosowną liczbę dalszych dzieci i zawiadamia o tem ich rodziców względnie opiekunów.

Art. 21. Instrukcja Ministra W. R. i O. P. określi liczbę dzieci, którą ze względu na pojemność izby szkolnej można przyjąć do szkoły.

Art. 22. Dzieci zapisane do szkoły dobrowolnie lub z urzędu, są obowiązane do regularnego uczęszczania do szkoły od początku września do końca czerwca.

V. *O przerwach w nauce szkolnej.*

Art. 23. Oprócz ferji, określonych przez Ministra W. R. i O. P., Opieka szkolna jest uprawniona do ustanawiania każdego roku przerw w nauce szkolnej dla ważnych robot polnych: raz w jesieni, drugi raz na wiosnę. Każda z tych przerw, podzielona ewentualnie na części z powodu niepogody lub innych uzasadnionych przyczyn, może trwać razem najwyżej 14 dni.

Art. 24. W miesiącach, w których jest pożądana pomoc dzieci szkolnych przy robotach w polu, jest Opieka uprawniona w ten sposób wyznaczyć porę dnia, w której nauka szkolna ma się odbywać, aby dzieciom tę pracę w polu ułatwić. Nie może jednak Opieka szkolna skracać przez to ilości godzin codziennej nauki.

VI. *O wykazach dzieci, opuszczających naukę szkolną.*

Art. 25. Z końcem każdego miesiąca winien kierownik szkoły przedłożyć Dozorowi Szkolnemu, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne odnośnym Opiekom Szkolnym wykaz tych dzieci, które bez uspra-

wiedliwionej przyczyny opuściły naukę szkolną, z podaniem przy każdym dziecku liczby opuszczonych dni szkolnych.

Art. 26. Gdy dziecko opuszcza naukę po raz pierwszy, w takim razie kierownik, jeśli uzna to za stosowne, może nie pomieszczając nazwiska jego w wykazie, wzmiankowym w art. poprzednim, podać je do wiadomości Opiece szkolnej z prośbą o wywarcie wpływu na rodziców, względnie opiekunów, by posyłały dziecko do szkoły regularnie oraz o ostrzeżenie ich, że zostaną podjęte środki przymusowe, jeżeli nieobecność dzieci w szkole powtórzy się.

Art. 27. Uzasadnionemi powodami nieobecności dziecka na nauce szkolnej są: choroba dziecka, śmierć członka rodziny, choroba zakaźna w domu, nadzwyczajna przeszkoda w komunikacji i inne powody, które przez nauczyciela za ważne zostaną uznane.

VII. O wypełnieniu obowiązku szkolnego.

Art. 28. Przepisom o obowiązku szkolnym można uczynić zadość:

- a) w publicznych szkołach powszechnych,
- b) w innych szkołach wszelkiego typu, o ile zakres wiadomości, w nich udzielanych, nie jest niższy, niż w publicznych szkołach powszechnych,
- b) w domu.

Art. 29. W wypadkach pobierania nauki w prywatnych szkołach bez prawa publiczności lub w domu Inspektor Szkolny może zarządzić egzamin celem przekonania się, czy dzieci osiągną wykształcenie, przepisane dla publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości. Jeżeli wynik zarządzanego egzaminu jest ujemny, Inspektor może z urzędu zapisać dziecko do publicznej szkoły powszechnej w danej miejscowości.

Art. 30. Uznanie prywatnej szkoły zawodowej za zakład, czyniący zadość obowiązkowi szkolnemu, następować będzie z decyzji Rady Szkolnej Okręgowej na prośbę zarządu zainteresowanej szkoły, po wysłuchaniu opinii Inspektora szkolnego okręgowego. Decyzja Rady może ulec zaskarżeniu do Ministra W. R. i O. P. przez Inspektora lub przez zarząd szkoły w terminie miesięcznym.

Art. 31. Rodzice lub opiekunowie, chcący kształcić dzieci, będące w wieku szkolnym, nie w publicznej szkole powszechnej, lecz w innym zakładzie naukowym lub w domu, są obowiązani przed końcem sierpnia zawiadomić o tem właściwą Opieką Szkolną.

VIII. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego lub jego odroczeniu.

Art. 32. Od obowiązku szkolnego mogą być uwolnione dzieci chore fizycznie (szczególnie na gruźlicę otwartą) lub umysłowo oraz dzieci niedorozwinięte, o ile ułomności ich, stwierdzone przez lekarza szkolnego względnie powiatowego, wyłączają je od pobierania nauki w szkole powszechnej. Jeżeli w danej miejscowości istnieje zakład dla kształcenia cho-

rych, kalek, ciemnych, głuchoniemych i niedorozwiniętych, obowiązek szkolny rozciąga się i na tę kategorię dzieci.

Art. 33. Dzieci, których mieszkanie jest więcej niż o 3 km. odległe od szkoły, jako też dzieci, których mieszkanie oddzielone jest od szkoły przeszkodą naturalną, są wolne od obowiązku szkolnego.

Art. 34. Dzieci słabowite i wątłe na mocy orzeczenia lekarza szkolnego względnie powiatowego mogą uzyskać odroczenie obowiązku szkolnego na rok i dłużej.

Art. 35. O zwolnieniu od obowiązku szkolnego, względnie odroczeniu tegoż obowiązku, w myśl art. 32, 33 i 34 orzekają Dozory Szkolne, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, Rady Szkolne Okręgowe miejskie.

IX. O kontroli nad spełnieniem obowiązku szkolnego.

Art. 36. W każdej szkole prowadzony będzie rejestr, przeznaczony do codziennego zapisywania przez nauczyciela dzieci nieobecnych.

Art. 37. Opiekun główny jest obowiązany zwiedzać szkołę, celem sprawdzania, czy dzieci czynią zadość obowiązkowi szkolnemu.

Art. 38. Opiekun główny jest uprawniony do sprawdzania w domu dziecka przyczyny nieobecności w szkole oraz do wzywania i upominania rodziców, niedbających o regularne uczęszczanie swych dzieci do szkoły, aby przestrzegali obowiązku szkolnego i do wyjaśnienia rodzicom skutków zaniedbywania obowiązku szkolnego.

Art. 39. Uprawnienia i obowiązki opiekuna głównego, wymienione w art. 37 i 38, przysługują również członkom Dozoru Szkolnego, a w miastach, tworzących samodzielne okręgi szkolne, członkom Rady Szkolnej Okręgowej miejskiej przez tenże Dozór względnie Radę Szkolną Okręgową do kontroli nad spełnianiem obowiązku szkolnego delegowanym.

X. O karach za niedopełnienie obowiązku szkolnego.

Art. 40. Odpowiedzialność za niedopełnienie obowiązku szkolnego ponosi ojciec dziecka, a jeżeli ojciec nie żyje lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje, to matka. Jeżeli oboje rodzice nie żyją lub władzy rodzicielskiej nie sprawują, odpowiedzialny jest opiekun.

Art. 41. Kto ukrywa dziecko przed zapisaniem do szkoły lub usiłuje przez wybiegi uwolnić je od uczęszczania do szkoły, ulega karze aresztu do 5 dni lub grzywnie do 100 marek polskich (150 koron) z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 5 dni.

Art. 42. Kto bez uzasadnionych powodów nie posyła dziecka do szkoły, ulega każdorazowo karze aresztu do 2 dni lub grzywnie do 40 marek polskich (60 koron) z zamianą w razie nieściągalności na karę aresztu do 2 dni.

Art. 43. Kary, przewidziane w art. 41 i 42, wymierza Dozór Szkolny po wysłuchaniu osób zainteresowanych, o ile te przybędą. Nieusprawiedliwione nieprzybycie stron nie przeszkadza w wydaniu orzeczenia karnego.

Art. 44. Wykonanie orzeczeń karnych należy do wójtów względnie do magistratów lub do policji miejscowej.

Art. 45. Nałożone grzywny należy wpłacać odnośnej Opiece Szkolnej, która wydaje pokwitowania i prowadzi wykaz pobranych grzywien. Zebrane tym sposobem pieniądze mają być użyte na rzecz niezamożnych dzieci danej szkoły stosownie do uznania Opieki Szkolnej.

Art. 46. Skazany orzeczeniem karnem, o którym mowa w art. 41, 42 i 43, może założyć skargę do Rady Szkolnej Okręgowej w terminie dwutygodniowym, licząc od dnia ogłoszenia orzeczenia lub zawiadomienia o orzeczeniu zaocznem.

Art. 47. Założenie skargi na orzeczenie mocą którego zostały wymierzone grzywny, nie wstrzymuje wykonania tegoż orzeczenia. Natomiast wykonanie orzeczenia, skazującego na areszt, zostaje wstrzymane do czasu rozstrzygnięcia założonej skargi. W razie uchylenia orzeczenia, skazującego na grzywnę, uiszczona kwota karna ulega zwrotowi.

XI. Zakres działania dekretu.

Art. 48. Moc obowiązująca dekretu niniejszego rozciąga się na tę część Państwa Polskiego, która stanowiła dawniej terytorjum zaboru rosyjskiego.

Dan w Warszawie, dnia 7 lutego 1919 r.

(Dz. P. P. z dnia 8 lutego 1919 r. Nr. 14, poz. 147).

Naczelnik Państwa: (—) *J. Piłsudski.*

Prezydent Ministrów: (—) *I. J. Paderewski.*

Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego *Jan Łukasiewicz.*

§ Konstytucyjne zatwierdzenie dekretu o obowiązku szkolnym.

Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu w dniu 22 lipca 1919 roku udzielił przewidzianego w dekrete z dnia 22 listopada 1918 r. (Nr. 17 Dz. P. P., poz. 41) konstytucyjnego zatwierdzenia dekretowi z dnia 7 lutego 1919 r. (Nr. 14 Dz. P. P. poz. 147/2) o obowiązku szkolnym.

Warszawa, dnia 25 lipca 1919 r.

Marszałek: (—) *W. Trąpczyński.*

(„Monitor Polski“, Nr. 167 z dn. 28 lipca 1919 r.).

(Dziennik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 8 1919 r. str. 219).

66.

O K Ó L N I K Nr. 5784.

w sprawie egzaminów ze szkoły powszechnej dla eksternów.

W celu umożliwienia uzyskania świadectwa ukończenia szkoły powszechnej osobom, które do szkoły powszechnej nie uczęszczały lub nie ukończyły jej z pomyślnym skutkiem, zezwalam niniejszem na dopuszczenie eksternów do egzaminu z pełnego kursu szkoły powszechnej.

Egzaminy te będą się odbywały przed specjalnie do tego celu utworzonymi komisjami egzaminacyjnymi przy publicznych szkołach powszechnych. Wybór miejscowości i szkoły pozostawia się inspektorom szkolnym okręgowym.

Komisja egzaminacyjna winna składać się z Inspektora Szkolnego Okręgowego jako przewodniczącego, kierownika szkoły i z tych nauczycieli, którzy udzielają nauki w danej szkole i klasie. Przewodnictwo w razie potrzeby może objąć w zastępstwie Inspektora i za jego zgodą kierownik szkoły.

Komisja egzaminacyjna jest upoważniona do wydawania świadectw równoznacznych ze świadectwami publicznych szkół powszechnych. Świadectwa należy wystawiać na blankietach „Świadectwo Szkolne”, wydanych przez Ministerstwo W. R. i O. P. po skreśleniu wyrazów „Królestwo Polskie i wyrazów od „wstąpił“ do „w naukach“.

W świadectwie winna być umieszczona w miejscu widocznym na pierwszej stronie uwaga, iż wydano je na podstawie egzaminu, który się odbył na mocy niniejszego rozporządzenia. Świadectwo podpisują przewodniczący komisji, kierownik szkoły i egzaminatorowie.

Odписы wydawanych świadectw należy przechowywać w aktach szkolnych, względnie należy zaprowadzić specjalne katalogi klasyfikacyjne, z egzaminów dla eksternów.

Kandydatom, u których wynik egzaminu był chociażby w jednym tylko przedmiocie ujemny nie wydaje się żadnych świadectw.

Wydawanie w inny sposób przez poszczególnych nauczycieli świadectw ukończenia szkoły powszechnej osobom, które szkoły powszechne nie ukończyły jest nie dopuszczalne.

Składający egzamin ma uiścić przed egzaminem na ręce kierownika szkoły takse w kwocie 20 marek (30 koron) do równego podziału między członków komisji egzaminacyjnej. Za przewodnictwa nie pobiera się żadnego wynagrodzenia.

Podanie o przypuszczenie do egzaminu ze szkoły powszechnej winno być wniesione do tego Inspektora Szkolnego, w którego okręgu petent zamierza składać egzamin.

Do podania należy dołączyć:

- 1) metrykę chrztu,
- 2) krótki przebieg życia, własnoręcznie napisany,

3) fotografię, stwierdzającą tożsamość osoby, o ile petent nie jest komisji osobście znany, lub o ile nie można tożsamości osoby w inny wiarygodny sposób stwierdzić.

Warszawa, dnia 12 kwietnia 1919 r.

(Dz. Urz. M. W. R. i O. P. rok 1919 Nr. 5 poz. 12).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) Jan Łukasiewicz.

67.

U S T A W A

z dnia 26 września 1922 r.

dotycząca kwalifikacji zawodowej do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Art. 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich posiada tylko ta osoba, która zdała egzamin państwowy na nauczyciela szkół średnich, ustanowiony rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 2. Szczególne kwalifikacje zawodowe do nauczania religii w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich oraz sposób ich uzyskania określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwymi władzami kościelnymi.

Art. 3. Nauczycielem szkoły średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiego może być tylko osoba, posiadająca kwalifikacje zawodowe wymienione w art. 1 lub 2 Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dopuścić do nauczania osobę, nieposiadającą takich kwalifikacji, jednak na okres nie dłuższy, niż czteroletni.

Art. 4. Nauczyciel szkoły średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiego może udzielać nauki przedmiotów, nie objętych jego kwalifikacją, tylko za zgodą Kuratora okręgu szkolnego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 5. Za posiadające kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich uważa się również:

- a) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego, wydane przed 1 listopada 1918 r. przez byłe austriackie komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich lub komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli rysunków odręcznych i dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich, a w czasie od 1 listopada 1918 r. do

dnia 1 września 1921 r. przez także komisje w Krakowie i Lwowie;

- b) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego wydane przed 1 listopada 1918 r. przez b. austriackie komisje egzaminacyjne dla nauczycieli muzyki, a w czasie od 1 listopada 1918 r. do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy przez także komisję we Lwowie, oraz osoby, które aż do tej chwili uzyskały pełne dyplomy z ukończenia konserwatorium warszawskiego, lwowskiego, wyższej szkoły muzycznej im. Fr. Chopina przy Towarzystwie Muzycznym w Warszawie, lub dyplomu ukończenia konserwatorów zagranicznych, uznanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne, i odbyły przynajmniej 2-letnią, przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznaną za zadawalającą, praktykę szkolną;
- c) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego, wydane przed 11 lipca 1919 r. przez pruskie „Wissenschaftliche Prüfungskommissionen“ oraz osoby posiadające świadectwa wydane w czasie od 11 lipca 1919 r. do 1 października 1921 roku przez komisję egzaminacyjną na nauczycieli szkół średnich utworzoną w Poznaniu rozporządzeniem Naczelnej Rady Ludowej.
- d) osoby, posiadające wydane przed 1 października 1917 roku świadectwa państwowe rosyjskie „uczyciela gimnazji“ „wyższawo domaszniawo nastawnika“ lub „domaszniawo nastawnika“ względnie „uczyciela“ — te ostatnie o ile ich właściciele posiadają studia wyższe;
- e) osoby, posiadające dyplomy nauczyciela szkół średnich wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy przez państwowe komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich powołane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- f) osoby, posiadające dyplomy ukończenia kursu naukowego lub pedagogicznego, lub też studjum pedagogicznego, wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy przez państwową komisję egzaminacyjną przy Państwowym Instytucie Pedagogicznym w Warszawie;
- g) osoby, posiadające świadectwa i stopnia nauczyciela rysunku i modelowania, wydane przed 1 czerwca 1921 r. na zasadzie statutu tymczasowego Królewsko-Polskich Kursów Pedagogicznych dla nauczycieli rysunku w Warszawie z dnia 19 września 1918 r., oraz osoby, posiadające dyplomy ukończenia państwowych kursów pedagogicznych dla nauczania rysunku w Warszawie, wydane w czasie od 1 czerwca 1921 roku do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy;

- h) osoby, posiadające świadectwa egzaminu, uprawniające do prowadzenia ćwiczeń cielesnych w szkołach państwowych powszechnych, średnich i seminarjach nauczycielskich, wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy na podstawie statutu państwowych kursów wychowania fizycznego, zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 września 1921 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 17 poz. 175) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 29 marca 1922 r. w sprawie programów i egzaminów końcowych na państwowych kursach wychowania fizycznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 16 poz. 155).
- i) osoby, posiadające świadectwa upoważniające do nauczania słoju w seminarjach, szkołach średnich i powszechnych, wydane przed wejściem w życie niniejszej ustawy na podstawie okólnika Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 marca 1920 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11. poz. 79).
- j) osoby, które przed wejściem w życie niniejszej ustawy uzyskały doktorat lub dyplom ukończenia z egzaminem studjów wyższych oraz odbyły przynajmniej 2-letnią, przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznaną za zadowalającą, praktykę szkolną nauczycielską w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo;
- k) nauczycieli, którym przyznano prawo pobierania dodatku za studja wyższe na mocy art. 15 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, preparand oraz wizytatorów szkół. (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 65, poz. 433) oraz w myśl art. 17 rozporządzenia Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 25 października 1920 r. w celu wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli, dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i preparand, oraz wizytatorów (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 103, poz. 688).

Art. 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać za posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich:

- a) nauczycieli czynnych, którzy przed upływem 1921 r. ukończyli 30 lat życia, odbyli sześć semestrów studjów wyższych w charakterze studentów oraz 5-letnią praktykę szkolną nauczycielską, z czego co najmniej 2 lata w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo jeśli uzna 1) praktykę

za zadowolającą, 2) studia wyższe za dostatecznie udowodnione świadectwami prac seminaryjnych lub laboratoryjnych, egzaminów półrocznych i t. p.

- b) nauczycieli czynnych, którzy choć nie mogą się wykazać studjami wyższymi w zakresie wskazanym w punkcie a) czynią jednak zadość wymienionym tam innym warunkom, jeśli uzna ich pracę naukową lub pedagogiczną za wybitną,
- c) nauczycieli czynnych, którzy przed upływem 1921 r. ukończyli przynajmniej 45 lat życia oraz 12 lat pracy szkolnej nauczycielskiej w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, z czego co najmniej 5 lat w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, jeśli uzna pracę tę za owocną.

Art. 7. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich czynni przed końcem 1921 r., którzy a) mają skończoną szkołę średnią ogólnokształcącą lub seminarjum nauczycielskie, b) przed końcem sierpnia 1921 r. ukończyli 25 lat życia oraz c) przed tą datą odbyli 3 lata szkolnej praktyki nauczycielskiej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za zadowolającą, w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo, z czego co najmniej dwa lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub w seminarjum nauczycielskiem, jak o też nauczyciele czynni w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich lub w szkołach powszechnych przed końcem 1921 r., którzy czynią zadość warunkom, wymienionym pod a) i b), a nadto przed upływem 1928 r. wykażą się co najmniej 3-letnią praktyką nauczycielską w szkole średniej ogólnokształcącej lub w seminarjum nauczycielskiem w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, jeśli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tę ich praktykę uzna za wybitną, mogą uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich przez zdanie przed końcem roku 1928 uproszczonego egzaminu państwowego na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, ustanowionego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W wyjątkowych wypadkach może Minister dopuścić do egzaminu uproszczonego kandydata, niespełniającego jednego z dwóch pierwszych warunków.

Art. 8. Osobom, które uzyskują kwalifikację zawodową do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich na zasadzie art. 6, dalej tym z pośród osób, wymienionych w art. 5, lit. a), b), c), d), których oryginalne dyplomy nauczycielskie (świadectwa egzaminu nauczycielskiego) zostały wystawione w języku nie polskim, wreszcie tym z pośród osób, wymienionych w art. 5, lit. j), k), które nie posiadają wcale dyplomów nauczycielskich, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyda dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich.

Art. 9. Osoby, które w sposób określony art. 7, uzyskają kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, otrzymują dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich od odnośnej komisji egzaminacyjnej.

Art. 10. Osoby, które na podstawie art. 5 i w myśl art. 8 pragną uzyskać dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, oraz osoby które na podstawie art. 6 i w myśl art. 8 uzyskać pragną kwalifikacje zawodowe i dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, winny w przeciągu roku, od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, wnieść do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego odpowiednio udokumentowane podanie. Osoby, które do powyższego terminu podań nie wniosą, tracą prawo, przewidziane artykułami 5, 6 i 8.

Wyjątek może Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uczynić dla repatriantów, przedłużając powyższy termin nie dłużej jednak, niż od 1 do 2 lat.

Art. 11. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może ograniczyć przyznawane na podstawie art. 6 kwalifikacje zawodowe do prawa nauczania w klasach niższych szkół średnich ogólnokształcących.

Art. 12. Postanowienia art. 3 nie odnoszą się do nauczycieli czynnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich przed wejściem w życie niniejszej ustawy. Nauczyciele ci, jeśli nie posiadają kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, a nie postarają się o ich nabycie przed końcem roku 1928, tracą prawo nauczania w tych szkołach.

Art. 13. Przez studja wyższe, wymienione w art. 5 i 6, rozumieć należy studja, uprawniające do pobierania dodatku za studja wyższe w myśl art. 4 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1922 r. w tym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 183).

Art. 14. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 15. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia. (Dz. Ust. R. P. z dnia 25 października 1922 r. Nr. 99, p. 828.)

Marszałek (—) *Trąmpczyński.*

Prezydent Ministrów (—) *Juljan Nowak.*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Dr. Kumaniecki.*

Dz. U. M. W. R. i O. P. z dn. I.XII 1922 r. Nr. 30 (99).

168.

OKÓLNİK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Zarządów i Dyrekcyj prywatnych szkół średnich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

W sprawie przepisów, dotyczących udzielania szkołom prywatnym zasiłków.

Na posiedzeniu w dniu 18 marca 1921 r. łącznie z uchwaleniem ustawy o zmianie niektórych postanowień ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnie kształcących, seminarjów nauczycielskich i preporand oraz wizytatorów szkół (Dz. Ust. Rzp. P. N. 65 z r. 1920, poz. 433 i Nr. 30 z r. 1921, 175) powziął Sejm Ustawodawczy następującą uchwałę:

Sejm poleca Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, aby udzielanie subwencji szkołom średnim prywatnym i społecznym uzależniło:

- 1) od tego, aby płace personelu w nich nie przekraczały więcej, niż o 10% analogicznych plac w szkołach państwowych według zasad, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- 2) od tego, aby wpis w szkole był obliczony według rzeczywistych kosztów jej prowadzenia, bez doliczania do dochodów subwencji państwowej, ażeby częściowe czy całkowite zwolnienie od wpisu było udzielane istotnie według stopnia zamożności rodziców, na zasadach, wskazanych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- 3) od tego, ażeby subwencja była wypłacana jedynie w postaci pokrycia niedoboru wpisów za uczniów zwolnionych.

W wykonaniu powyższego polecenia i w myśl dotychczas stosowanych zasad udzielania zasiłków szkołom prywatnym Ministerstwo zarządza, co następuje:

§ 1. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego będzie udzielać zasiłków zasadniczo tym szkołom średnim prywatnym, które:

- a) uzyskały pełne lub niepełne prawa gimnazjów państwowych,
- b) organizację finansową oparły na zasadach, określonych w § § 6 — 13 niniejszych przepisów.

Przyznanie zasiłku szkole, która nie uzyskała praw gimnazjum państwowego, może nastąpić tylko w drodze wyjątku.

§ 2. W miarę rozporządzalnych kredytów, przyznanych na dany okres budżetowy, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego udzielać będzie prywatnym szkołom zasiłków na pokrycie niedoboru, wynikającego ze zwalniania młodzieży niezamożnej od opłat wpisowych.

§ 3. Szkoła, ubiegająca się o zasiłek, wnosi do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, względnie do Kuratorium Okręgu Szkolnego podanie zgodnie z wymaganiami § 4.

Ponieważ rozważanie podań i podział zasiłków odbywa się dwa razy rocznie (pod koniec każdego półrocza), szkoła, pragnąca korzystać z zasiłku w ciągu całego roku szkolnego, wnosi do władz podania dwukrotnie: w 1 półroczu w miesiącu październiku, w 2 półroczu w miesiącu lutym.

§ 4. Do podania o zasiłek na 1 półrocze roku szkolnego Zarząd szkoły załącza:

- a) sprawozdanie finansowe za ubiegły rok szkolny (załącznik Nr. 1),
- b) preliminarz budżetowy na 1 półrocze (załącznik Nr. 2),
- c) miesięczną listę płacy wszystkich pracowników szkoły za 1 półrocze (załącznik Nr. 3),
- d) listę uczniów, całkowicie i częściowo zwolnionych od opłat wpisowych (załącznik Nr. 4).

Przy podaniu o zasiłek na 2 półrocze roku szkolnego załącznik Nr. 1. obejmie 1 półrocze, załącznik Nr. 2, 3 i 4 — 2 półrocze.

W podaniu winna być wyraźnie wskazana suma, o którą szkoła prosi, oraz mogą być zawarte dodatkowe wyjaśnienia, dotyczące finansowej gospodarki szkoły.

Załączniki podania winny być sporządzone według załączonych wzorów Nr. 1, 2, 3 i 4.

Podania i załączniki podpisują: koncesjonariusz, dyrektor (prełożona) szkoły i delegaci Rady Pedagogicznej.

§ 5. Sprawozdanie finansowe szkoła przedstawia władzom szkolnym bądź przy podaniu o zasiłek (§ 4), bądź osobnym pismem, jeśli korzystała w okresie sprawodawczym z zasiłku, a nadal o zasiłek ubiegać się nie zamierza.

Jeśli sprawozdanie finansowe szkoła przedstawia osobnym pismem, wówczas dołącza się do niego wymienione w § 4 załączniki Nr. 3 i 4.

Jeśli w okresie sprawodawczym szkoła korzystała z zasiłku i posiada remanent, winna uzyskać zezwolenie władz szkolnych na zużycowanie tego remanentu.

Do sprawozdania finansowego może być dołączone krótkie objaśnienie poszczególnych pozycji. Objaśnienie takie jest konieczne, jeśli opłaty wpisowe i płace uległy podwyższeniu w okresie sprawodawczym.

§ 6. Dla szkół prywatnych, ubiegających się o zasiłek, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ustanawia dwa okresy budżetowe: od 1-go sierpnia do 31 stycznia (1 półrocze) i od 1 lutego do 31 lipca (2 półrocze) danego roku szkolnego. Przedstawiane przy podaniach o zasiłki preliminarze budżetowe (§ 4) winny być układane na wymienione okresy.

§ 7. Wydatki osobowe, t. j. płace wszystkich pracowników szkoły, winny być obliczone według przepisów, obowiązujących w szkołach państwowych, a mianowicie:

- a) ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 65 i z dnia 31 lipca 1900 r., poz. 429 i 433),
- b) rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. Dz. Ust. Przp. P. z dnia 14 sierpnia 1920 r. Nr. 77, poz. 520 i 521),
- c) rozporządzenia Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 25 października 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 103 z dnia 12 listopada 1920 r., poz. 688),
- d) uzupełnienia rozporządzenia z dnia 25 października 1920 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 (44) z dnia 15 stycznia 1921 r. poz. 9),
- e) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 listopada 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. P. Nr. 118 z dnia 23 grudnia 1920 r., poz. 781).
- f) ustawy z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. Rzp. Nr. 30 z dnia 6 kwietnia 1921 r., poz. 175).
- g) rozporządzenia Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 23 maja 1921 r. (Dz. Ust. Rzp. P. Nr. 52 z dnia 25 czerwca 1921 r., poz. 324).

§ 8. Opierając się na przepisach, podanych w § 7, Zarządy szkół prywatnych obliczają wynagrodzenia pracowników poszczególnych kategorii, jak następuje:

- a) dyrektorzy (przełożone) otrzymują płace ściśle według ustaw: z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. z dnia 31 sierpnia 1920 r. Nr. 65, poz. 433) i z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. Ust. Rzp. P. z dnia 6 kwietnia 1921 r. Nr. 30, poz. 175);
- b) płaca nauczyciela za 1 godzinę tygodniową lekcji i innych zajęć, przewidzianych ustawą z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. z dnia 31-go lipca 1920 r. Nr. 65, poz. 433) wynosi miesięcznie $\frac{1}{18}$, $\frac{1}{20}$ i $\frac{1}{24}$ (zależnie od grupy do której według wymienionej wyżej ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. należy przedmiot nauczania lub inne zajęcie) każdorazowego miesięcznego wynagrodzenia etatowego nauczyciela gimnazjum państwowego;
- c) lekarze szkolni, dentyści, sekretarze i woźni pobierają płace według ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Rzp. P. z dnia 31 lipca 1920 r., poz. 429), a mianowicie: lekarze według IX stopnia służbowego, dentyści i sekretarze według

IX stopnia urzędników państwowych, woźni według III stopnia niższych funkcjonariuszów państwowych;

- d) właściciel (ka) szkoły, nie pobierający (a) wynagrodzenia z tytułu pracy kierowniczej, nauczycielskiej lub administracyjnej, może najwyżej pobierać takie wynagrodzenie, jakiego pobierał (a) jako nauczyciel (ka) etatowy (a) za 20 godzin lekcyj II grupy przedmiotów. Łączne wynagrodzenie właściciela (ki) szkoły, który (a), nie będąc kierownikiem (czką), zajęty (a) jest w szkole nauczycielską lub administracyjną pracą, nie może być wyższe, niż wynagrodzenie, jakiego pobierał (a) jako nauczyciel (a) etatowy (a) za 36 godzin lekcyj II grupy przedmiotów. Właściciel (ka) szkoły, który (a) jest kierownikiem (czką), pobiera płacę według punktu „a” niniejszego paragrafu; do płacy tej może być dodane najwyżej takie wynagrodzenie, jakiego pobierał (a) jako nauczyciel (ka) etatowy (a) za 6 godzin lekcyj II grupy przedmiotów. Liczba policzalnych trzyleci zależy od liczby lat utrzymania szkoły lub pracy zawodowej, nie może jednak przewyższać liczby trzyleci, uznanej ustawowo dla pracowników szkół państwowych.

Obliczony według powyższych zasad miesięczne płace pracowników szkoły mogą być powiększone nie więcej, niż o 10%.

Jednorazowe zasiłki, przyznawane nauczycielom szkół państwowych, wypłacane są bez doliczania 10%; nauczycielowi, który jest zajęty wyłącznie w jednej szkole, zasiłek wypłaca ta szkoła w całości; jeżeli nauczyciel pracuje w kilku szkołach, zasiłek wypłaca każda szkoła w takiej części, jaka odpowiada liczbie godzin tego nauczyciela w danej szkole.

Gdyby Zarząd szkoły w stosunku do poszczególnych pracowników nie mógł ściśle zastosować powyższych przepisów z powodu odrębnych cech organizacji szkoły prywatnej, winien uzyskać zezwolenie władz szkolnych na inny sposób obliczania płac tych pracowników.

§ 9. Każda zmiana w uposażeniu pracowników szkół państwowych powoduje analogiczną zmianę w uposażeniu pracowników szkół prywatnych.

§ 10. Wydatki rzeczowe winny być przewidziane zgodnie z potrzebami szkoły. Większe wydatki, jak na przykład na kapitalny remont i przeróbki gmachu, urządzenia nowych gabinetów, pracowni i t. p. wymagają zgody Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Kuratorjum.

§ 11. Wysokość wpisu winna odpowiadać kosztom prowadzenia szkoły z zabezpieczeniem ewentualnych strat na niedopłaconych wpisach przez rodziców, którzy z jakichkolwiek powodów nie dotrzyмали przyjętych na siebie zobowiązań.

Ustanowiona opłata wpisowa na początku półrocza może być podnoszona w ciągu półrocza, zależnie od wzrostu płac pracowników państwowych i wzrostu wydatków rzeczowych.

Pożądanem jest wszystkie podnoszenia opłat wpisowych prowadzić do czterech w ciągu roku (kwartalnych).

O wysokości opłaty wpisowej i o możliwości podnoszenia jej w ciągu obu półroczy Zarząd szkoły winien uprzedzić rodziców uczniów z początkiem roku szkolnego.

§ 12. Od opłaty wpisowej winny być zwalniane wyłącznie dzieci istotnie niezamożnych rodziców. Zwalnianie młodzieży od opłaty wpisowej odbywać się winno dwa razy rocznie: na I półrocze—przed 15 października, na II półrocze—przed 15 lutego. Zwalnianie należy do kompetencji Rady Pedagogicznej w porozumieniu z Radą Opiekuńczą szkoły i winno być ściśle protokołowane. Zwalnianie może być całkowite i częściowe. Przy całkowitem zwalnianiu należy szczególną uwagę zwrócić na dzieci urzędników państwowych, i komunalnych, inwalidów wojennych i nauczycieli szkół wszelkich typów. Od opłaty wpisowej mogą być zwolnione dzieci, które wykazują dostateczne naogół postępy w nauce i przynajmniej dobre sprawowanie, oraz których rodzice (opieka domowa) wniosą do szkoły odpowiednie podanie z załączeniem danych, jakich szkoła wymagać będzie.

§ 13. Szkoła korzystająca z zasiłków, obowiązana jest prowadzić następujące księgi rachunkowe:

- a) księgę codziennych dochodów i wydatków z numerami kwitów,
- b) kwitarjusz opłat wpisowych i innych dochodów z porządkowemi numerami kwitów,
- c) listę płacy wszystkich pracowników szkoły,
- d) księgę kwitów z poczynionych wydatków z datami i numerami porządkowemi,
- e) kontrolę opłat wpisowych podług klas z wymienieniem przyznanych zwolnień i numerów kwitów z kwitarjusza opłat.

Stronice wszystkich ksiąg rachunkowych winny być oznaczone kolejnymi liczbami. Segregowanie wydatków i dochodów odbywać się winno według pozycji, wymienionych w preliminarzu budżetowym (wzór Nr. 2).

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od roku szkolnego 1921/22.

Warszawa, dnia 22 września 1921 r. (L. 70/II).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
(—) w. z. T. Łopuszański.

ZAŁĄCZNIK Nr. 1

do zarządzeń Ministra Wyznań Religijnych
i Cświecenia Publicznego z dnia 3 paździer-
nika 1921 r. L. 28876/1. i z dnia 22 września
1921 r. L. 70/11.

Wzór Nr. 1.

Sprawozdanie finansowe za rok szkolny

Dochody szkoły		Wydatki szkoły	
A. Uczniowie wpłacili	A.....	A. Osobowe:	
B. Zasilki:		za lekcje	
od państwa		„ wychowawstwo	
„ miasta		„ inne zajęcia	
„ właścic. szkoły		pensja właściciela	
„ Koła Szkolnego		„ kierownika	
		„ lekarza	
		„ dentysty	
		„ sekretarza	
		„ służby	A.....
	B.....	B. Rzeczowe:	
C. % od sum w banku:	C.....	Komorne	
D. Wpływy różne:		Opał i światło	
remanent z		Kancelarja	
		Gospodarze	
		Ogłoszenia	
		Remont	
		Inwentarz	
		Biblioteka	
		Pomoce naukowe	
		Nieprzewidziane	
	D.....	Kasa chorych	
E. Niedobór	E.....		
			B.....
		C. Przewyżka do- chodów nad wy- datkami	C.....
Razem		Razem	

WZÓR Nr. 2.

ZALĄCZNIK Nr. 2

do zarządzeń Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 października 1921 r. L. 28876/1 i z dn. 22 września 1921 r. L. 70/11.

Preliminarz budżetowy na _____ rok szkolny.

DOCHODY SZKOŁY		WYDATKI SZKOŁY	
A. Uczniowie wpłacą	A	A. Osobowe:	
B. Zasiłki:		Za lekcje	
od miasta		„ wychowawstwo	
„ właściciela szkoły		„ inne zajęcia	
„ Koła Szkolnego		pensja właściciela	
		„ kierownika	
		„ lekarza	
		„ dentysty	
		„ sekretarza	
		„ służby	A
	B	B. Rzeczowe:	
		Komorne	
C. 0,0 od sum w banku	C	Opał i światło	
D. Wpływy różne:		Kancelarja	
Remanent z. . . .		Gospodarcze	
		Ogłoszenia	
		Remont	
		Inwentarz	
		Biblioteka	
		Pomoce naukowe	
		Nieprzewidziane	
		Kasa chorych	
	D		
E. Niedobor	E		B
		C. Przewyżka dochodów nad wydatkami	C
RAZEM . . .		RAZEM . . .	

Ciąg dalszy Załącznika Nr. 2.

do zarządzeń Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 października 1921 r. L. 28876/1 i z dnia 22 września 1921 r. L. 70/II.

RACHUNEK OPŁAT WPISOWYCH w ROKU SZKOLNYM.

Klasy	Oddziały	a) b) c) d)				U W A G I
		Wpłyneńoby, gdyby wszyscy uczniowie wpłacili	Całkowite i częściowe zwolnienia od opłat wpisowych	Przewidywane straty na opłatach wpisowych	Powinno wpłynąć z opłat wpisowych	
0/1	A					1. Suma liczb, zamieszczonych w rubryce d, równa się sumie liczb rubryki a, mniej sumy liczb z rubryk b i c: (d=a (b+c)). 2. Suma liczb rubryki d, figurować winna pod literą A w dochodach preliminarza budżetowego.
0/2	B					
0/3	A					
I	B					
II	A					
III	B					
IV	A					
V	B					
VI						
VII						
VIII						
Razem						

69.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do Kuratorów i Okręgów szkolnych w sprawie wynagrodzenia lekarzy i dentystów szkolnych kontraktowych.

Uzupełniając okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 marca 1921 r. punktu C. co do uposażenia nauczycieli kontraktowych, specjalnie lekarzy i dentystów kontraktowych, Ministerstwo W. R. i O. P. zarządza co następuje:

- 1) Jeżeli lekarz lub dentysta pełnią obowiązki pracowników kontraktowych w pełnej liczbie godzin, przepisanej instrukcją, a więc 15 godzin tygodniowo i jednocześnie są etatowymi pracownikami państwowymi i w innych szkołach lub w jakichkolwiek instytucjach państwowych, to otrzymują za swą pracę jako pracownicy kontraktowi przez czas 10 miesięcy $\frac{3}{4}$ całkowitego wynagrodzenia dla lekarzy IX kategorii, a dla dentystów X kategorii płac urzędników państwowych jedynie bez wliczenia im dodatku za wysługę lat oraz dodatku za studje wyższe. Wszelkie więc dodatki t. zw. drożyzniane, jakie przyznaje się urzędnikom państwowym, zaś cza się również na korzyść lekarzy i dentystów kontraktowych.
- 2) Jeżeli lekarz lub dentysta pełnią obowiązki pracowników kontraktowych w pełnej liczbie godzin, przepisanej instrukcją i nigdzie nie są etatowymi pracownikami państwowymi, wtedy otrzymują odpowiednie całkowite wynagrodzenie łącznie z dodatkami drożyznianymi przez cały rok.
- 3) W przypadkach, w których lekarz lub dentysta szkolny są zatrudnieni mniej, niż przez 15 godzin tygodniowo, należy wyznaczyć im uposażenie, proporcjonalne do poświęcanego przez nich szkole czasu i o tem Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zakomunikować.

Warszawa, dnia 10 października 1922 r. (L. 1689/22,II).

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) T. Łopuszański.

(Dz. Urz. M. W. W. R. i O. P. z dnia 14. listopada 1922 r. Nr. 29 (98).

„PRZYJACIEL SZKOŁY“

DWUTYGODNIK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO.

- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ wychodzi w zeszytach objętości 24 — 32 stron, co 5 i 20 każdego miesiąca.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ jest najtańszem wydawnictwem pedagogicznym w Polsce.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ jest wydawnictwem niezależnem i apolitycznem, służącym jedynie ku podniesieniu szkolnictwa polskiego.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ zalicza do swoich współpracowników wybitnych autorów pedagogicznych.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ otwiera swe łamy dla każdej myśli, której zadaniem jest udoskonalenie szkolnictwa polskiego.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ zawiera obok rozpraw zasadniczych artykuły z praktyki nauczycielskiej i lekcje wzorowe, służy idei czystości języka w działach: „Język ojczysty“ i „Poradnik językowy“ zaznajamia z piśmienictwem współczesnem w „Przeglądzie czasopism i książek“, daje możność wymiany myśli w „Naszych Echach“, przynosi szereg informacji w „Drobnych wiadomościach“ i „Odpowiedziach informacyjnych“.
- „PRZYJACIEL SZKOŁY“ w II roku wydawnictwa obejmować będzie również dział literacko-naukowo społeczny.

Zemówienia skierować należy tylko do Administracji „Przyjaciela Szkoły“ (Poznań ul. Różana 4-a). Nie mogąc — wobec ciągłych zmian cen — ustalić naprzód na dłuższy przeciąg czasu przedpłaty, uprasza się o nadesłanie mk. 6,000 do 10,000 na poczet prenumeraty za rok 1923.

Należność nadsyłać można listem poleconym lub przekazem pocztowym, adresując Administracja „Przyjaciela Szkoły“ Poznań, ul. Różana 4 a; albo też blankietem nadawczym Pocztovej Kasy Oszczędności (do nabycia w każdym urzędzie pocztowym) wpłacając na konto Wydawnictwa „Przyjaciela Szkoły“ Poznań Nr. 202.920.

Na wszystkich odcinkach przekazów pieniężnych prosimy podać dokładny adres nadawcy i cel, na który kwotę się przeznacza.

Redakcja i Administracja „PRZYJACIELA SZKOŁY“
Poznań, ul. Różana 4-a.

061503/5/1923
M 2559

6.7.